

Na drodze

do odkryć

Za treść publikacji odpowiada Stowarzyszenie Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”.

Spis treści

Antonin (gmina Przygodzice, województwo wielkopolskie)	3
Dobków (gmina Świerzawa, województwo dolnośląskie)	7
Domachowo (gmina Krobica, województwo wielkopolskie)	11
Galiny (gmina Bartoszyce, województwo warmińsko-mazurskie)	15
Głotowo (gmina Dobrze Miasto, województwo warmińsko-mazurskie)	19
Gniewino (gmina Gniewino, województwo pomorskie)	23
Goworów (gmina Międzyzylesie, województwo dolnośląskie)	27
Istebna (gmina Istebna, województwo śląskie)	31
Jemielnica (gmina Jemielnica, województwo opolskie)	35
Kamień Śląski (gmina Gogolin, województwo opolskie)	39
Kozłów (gmina Sośnicowice, województwo śląskie)	43
Łącko (gmina Postomino, województwo zachodniopomorskie)	47
Masłomęcz (gmina Hrubieszów, województwo lubelskie)	51
Miejsce Piastowe (gmina Miejsce Piastowe, województwo podkarpackie)	55
Spycimierz (gmina Uniejów, województwo łódzkie)	59
Stare Siołkowice (gmina Popielów, województwo opolskie)	63
Swołowo (gmina Słupsk, województwo pomorskie)	67
Szalejów Dolny (gmina Kłodzko, województwo dolnośląskie)	71
Taczów (gmina Zakrzew, województwo mazowieckie)	75
Wambierzyce (gmina Radków, województwo dolnośląskie)	79
Zagwizdzie (gmina Murów, województwo opolskie)	83
Zalipie (gmina Olesno, województwo małopolskie)	87
Złoty Potok (gmina Janów, województwo śląskie)	91

Antonin (gmina Przygodzice, województwo wielkopolskie)

Antonin to wieś, w której poczujesz ducha Chopina

W Antoninie młodość spędzał Fryderyk Chopin. Do drewnianego Pałacu Myśliwskiego zapraszał go Książę Radziwiłł. Młody kompozytor szukał tutaj inspiracji muzyką ludową i przygód miłosnych.

Pałac Myśliwski Książąt Radziwiłłów (restauracja i hotel)

Pałac myśliwski zbudowany w latach 1822–1824 przez Karla Friedricha Schinkla dla księcia Antoniego Radziwiłła. Obiekt jest drewniany, oszalowany, na podmurówce, wybudowany na planie krzyża greckiego. Całe wnętrze korpusu głównego zajmuje wielka, trójkondygnacyjna sala o ozdobnym stropie, wsparta na filarze przyozdobionym trofeami myśliwskimi.

Regularnie odbywają się w pałacu koncerty chopinowskie.

Gościem Antoniego Radziwiłła w Antoninie był Fryderyk Chopin (dwukrotnie, w 1827 i 1829). Na elewacji pałacu znajduje się tablica upamiętniająca te wizyty, a przy wejściu na teren pałacowy umiejscowiony jest pomnik kompozytora.

<http://www.palacantonin.pl/>

Kaplica Radziwiłłów (MB Ostrobramskiej)

Kościół Matki Boskiej Ostrobramskiej, projektu Johanna Häberlina (ucznia Karla Schinkla), wybudowany w latach 1835-1838 jako kaplica grobowa Radziwiłłów, w stylu neoromańskim.

We wnętrzu przyozdobiony, wspartymi na czterech marmurowych kolumnach, trzema łukami z białego marmuru, bogato ornamentowanymi dekoracją w stylu bizantyjskim, według tradycji sprowadzonymi z Włoch. Znajdują się tam również dwie

późnogotyckie rzeźby św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty pochodzące z początku XVI wieku oraz popiersie zmarłej w 1834 roku Elizy Radziwiłłówny, wykonane z gipsu. W podziemiu znajduje się grobowiec rodziny Radziwiłłów.

Msza święta odbywa się tutaj raz w tygodniu w niedzielę o godzinie 9:00 – w pozostałym okresie zwiedzanie kaplicy trzeba uzgodnić.

<http://www.parafia-czarnylas.pl/>

Park / Rezerwat przyrody „Wydymacz”

Jest to rezerwat florystyczno-krajobrazowy położony na terenie Antonina. Rezerwat obejmuje powierzchnię 45,93 ha, z czego 10,80 ha zajmuje staw hodowlany „Wydymacz”, a pozostałe 35,13 ha las. Występują tu zarówno gatunki rodzimych drzew iglastych, takich jak sosna pospolita, świerk pospolity i jodła pospolita, gatunki introdukowane, jak np. choinka kanadyjska, gatunki drzew liściastych - olchy, dąb szypułkowy, grab zwyczajny i inne. Na terenie „Wydymacza” stwierdzono co najmniej 120 gatunków ptaków, z których około 70 to gatunki lęgowe. Nadleśnictwo Antonin, które w sąsiedztwie kompleksu ma swoją główną siedzibę, prowadzi w swoich obiektach prelekcje i dostosowaną do wieku uczestników działalność edukacyjną.

<http://www.antonin.poznan.lasy.gov.pl>

LIDO – klimatyczna restauracja, ośrodek rekreacyjny i kąpielisko

Klimatycznie urządzona restauracja, w której można dobrze zjeść (również lokalne ryby), a także zakupić lokalne produkty z certyfikatem „Dolina Baryczy Poleca” – znakiem potwierdzającym jakość i pochodzenie produktów. Lokal od ponad stu lat serwuje potrawy kuchni staropolskiej. Poleca dania z cielęciny, wieprzowiny, a przede wszystkim dania rybne, które stały się znakiem rozpoznawczym lokalu. Głodni kulinarnych doznań mogą tam spróbować: karpia, pstrąga, łososia, soli i sandacza.

Na wyjątkowość tego miejsca składa się nie tylko wyśmienita kuchnia, ale również przytulne miejsce i miła atmosfera.

W sąsiedztwie restauracji znajdziemy kąpielisko i odremontowany ośrodek rekreacyjno-wypoczynkowy, w którym można zakończyć spacer i zrelaksować się. W sezonie wieczorami organizowane są tam potańcówki i inne imprezy – m.in. Noc Świętojańska w drugiej połowie czerwca.

<http://www.antonin.blink.pl/>

Wydarzenie cykliczne

Noc Świętojańska – okolice 22 czerwca. Plecenie i rzucanie wianków na wodę, szukanie kwiatu paproci i inne tradycyjne obrzędy nocy świętojańskiej.

Kontakt

Gmina Przygodzice, pl. Powstańców Wielkopolskich 2, 63-421 Przygodzice
Tomasz Wojtasik, tel. 62 73 74 143 lub 62 73 74 129
www.przygodzice.pl, e-mail: gkie@przygodzice.pl

Dobków (gmina Świerzawa, województwo dolnośląskie)

Dobków – historia sudeckiej wsi i historia planety

W Dobkowie przy pomocy gry terenowej poznasz historię sudeckiej wsi i historię powstawania planety. Dobków przed wojną był katolicką enklawą z kościołem, który zbierał wiernych z promienia niemal 25 km. Zachowała się dzięki temu duża liczba zabytków małej architektury sakralnej (w odróżnieniu od wsi protestanckich). We wsi z racji na położenie (25 km od Jeleniej Góry, Złotoryi i Jawora) nie powstały nowe, szpetne domy współczesne. Zachowała się niemal w stanie doskonałym sudecka architektura wiejska z ładem przestrzennym i historycznym centrum wsi. Dobków położony jest w sercu Krainy Wygasłych Wulkanów. W centrum wsi powstało nowoczesne interaktywne Centrum Nauki, które opowiada historię „ziemi, tej ziemi”, a z okolicznych wzgórz można zobaczyć jedyne w Polsce panoramę na pozostałości po 3 okresach wulkanizmu (sprzed 500 milionów, 250 milionów i 15 milionów lat) oraz inne ciekawe ślady historii ziemi: skały osadowe, wapienie z Wojcieszowa, czy osady polodowcowe z granitami przywleczonymi ze Skandynawii.

Sudecka Zagroda Edukacyjna

Nowoczesne interaktywne Centrum Edukacji skupione na przekazaniu wiedzy o geologii, naukach przyrodniczych i architekturze. To miejsce, w którym wiedza i umiejętności przekazywane są w sposób interaktywny, dynamiczny, oparty na modelach, wizualizacjach cyfrowych i samodzielnie przeprowadzanych doświadczeniach. Gdzie indziej, niż w Krainie Wygasłych Wulkanów, dzieci i dorośli zobaczą strzelającą w niebo lawę, pojawiającą się i ustępującą morza i potężne lodowce? Dlatego właśnie Sudecka Zagroda Edukacyjna powstała

w Dobkowie. Otaczające Dobków wzgórza to pozostałości dawnych wulkanów i najlepsze miejsce, aby dowiedzieć się, w jaki sposób siły wnętrza Ziemi ukształtowały region Gór i Pogórza Kaczawskiego. Jest to jeden z najciekawszych pod względem geoturystycznym regionów w Polsce. Widoczne w terenie ślady trzech okresów aktywności wulkanicznej, zalewów morskich, pustyni i zlodowaceń doskonale opowiadają dzieje Ziemi.

Villa Greta

Rodzinny pensjonat i restauracja slow-food, również informacja turystyczna. Villa Greta pod koniec XIX wieku weszła w posiadanie rodziny Paula i Agnes Wittwer. Mieli oni 12 dzieci. Między innymi córkę Margaretę. Po drugiej wojnie światowej Dolny Śląsk znalazł się w granicach Polski, a Niemka Greta zakochała się w polskim żołnierzu – Sybiraku – Janku Kowalskim. W czasie gdy cała rodzina Greta była wysiedlona do Niemiec, Janek ukrył wybrankę na strychu u przyjaciół w sąsiedniej wsi i pojechał do Warszawy zdobyć pozwolenie na ślub z Niemką. Udało się. Zamieszkali w domu rodzinnym Wittwerów. Janek i Greta Kowalscy żyli długo i szczęśliwie. Dochowali się pięciorga dzieci i mnóstwa wnucząt. Jednym z nich jest właściciel Villi Greta, Krzysztof Rozpędowski. Nazwa domu „Villa Greta” jest więc wspomnieniem o Babci Grecie.

www.villagreta.pl

Galeria Pod Aniołem

Założycielami pracowni są Zenon i Bogusława Rudniccy. Zajmują się produkcją ceramiki artystycznej oraz prowadzą warsztaty ceramiczne. Są firmą rodzinną.

Pracownia istnieje od 2001 roku. Ceramika to nie tylko ich zawód, ale również hobby i pasja. Ich wyroby to rękodzieła – wszystkie wyrabiane są ręcznie. Motywem przewodnim prac są anioły.

www.ceramikarr.pl

CERAMIKA ART-EL Eli Telatyńskiej z Rodziną

Na miejscu znajduje się galeria i mały sklep z ceramiką, a także pasieka z możliwością zakupu miodu. Otwarte codziennie (któryś z mieszkańców musi być w domu).

facebook.com/ceramika.artystyczna

Wydarzenie cykliczne

Kaczawskie Warsztaty Artystyczne

Podsumowanie cyklu warsztatów kreatywnych, które odbywają się przez całe wakacje. Artyści i rzemieślnicy organizują bezpłatne warsztaty, pojawiają się produkty regionalne, koncerty. Impreza odbywa się w ostatnią sobotę sierpnia.

Kontakt

Stowarzyszenie Kaczawskie
Sudecka Zagroda Edukacyjna
Dobków 66, 59-540 Świerzawa
www.kaczawskie.pl

Domachowo (gmina Krobia, województwo wielkopolskie)

Domachowo – wieś, w której w tańcu zawirujesz i tradycji posmakujesz.

Wieś Domachowo, położona w gminie Krobia w powiecie gostyńskim, to serce jednego z najbardziej charakterystycznych mikroregionów folklorystycznych w kraju – Biskupizny. Region ten od XIII do XVIII wieku stanowił włości poznańskich biskupów, skutkiem czego miejscowa ludność płaciła niższy wymiar pańszczyzny i była bogatsza od chłopów w sąsiedzkich dobrach szlacheckich. Zaowocowało to wykształceniem się głębokiego poczucia odrębności przejawiającego się przede wszystkim w barwnej, do dziś przekazywanej z pokolenia na pokolenie kulturze ludowej. Biskupianie mają jedno z najpiękniejszych i najbogatszych strojów ludowych, bogate i dobrze zachowane dziedzictwo muzyczne w postaci melodii ludowych, pełnych humoru przyśpiewek i niezwykle żywiołowych i szybkich tańców. Dobrze zachowała się również obrzędowość. To właśnie Domachowo stanowi centrum tej kultury – tutaj powstał Biskupiański Zespół Folklorystyczny z Domachowa i Okolic nagrodzony Nagrodą im. Oskara Kolberga (najwyższym odznaczeniem w dziedzinie kultury ludowej), tutaj działał znany społecznik Jan z Domachowa Bzdęga i tutaj do dziś odbywają się tradycyjne zabawy obrzędowe, takie jak katarzynki i podkoziołek oraz największe wspólnie święto biskupiańskiego folkloru – Festiwal Tradycji i Folkloru. Wizyta w Domachowie to okazja do obcowania z żywą, autentyczną kulturą ludową.

fol. Janusz Tomyślak

Biskupiański Gościniec – centrum kultury biskupiańskiej

To budynek postawiony w początku XX w. na miejscu dawnego przykościelnego szpitala. Dziś to tutaj bije serce Biskupizny – odbywają się warsztaty, potańcówki oraz podejmowane są wszelkie ważniejsze decyzje dotyczące Biskupizny. To właśnie tutaj najczęściej dowiedzieć się można

o historii i kulturze Biskupian oraz spotkać się z nimi na żywo!

Niedaleko budynku Gościńca znajduje się nieczynna kuźnia pozostawiona w niekniętym stanie, zupełnie jakby czas w niej zatrzymał się w miejscu. Dostęp do niej dla turysty po wcześniejszym umówieniu się.

fol. Janusz Tomyślak

Zabytkowy, drewniany kościół parafialny pw. Św. Michała Archanioła

Zbudowany na miejscu poprzedniej XIII-wiecznej świątyni w 1568 roku z fundacji biskupa poznańskiego Adama Konarskiego. Kryje w sobie mnóstwo pięknych barokowych, a nawet gotyckich zabytków.

Kontakt: ks. Proboszcz Paweł Minta (tel. 720 294 428), obiekt udostępniany po wcześniejszym umówieniu się oraz w czasie mszy św.

Wydarzenie cykliczne

Festiwal Tradycji i Folkloru w Domachowie odbywa się co roku w drugą niedzielę września. Jest to największa impreza poświęcona kulturze tradycyjnej w tej części Wielkopolski i jest ona doskonałą okazją do bliższego zapoznania się z unikalnymi tradycjami kulturowymi Biskupizny, które od 2016 roku znajdują się na Krajowej Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Impreza przyciąga co roku ponad dwutysięczną publiczność, na scenie zaś oprócz miejscowych mistrzów tradycji prezentują się zespoły z różnych stron kraju i świata. Poza sceną natomiast na gości festiwalowych czeka mnóstwo atrakcji w postaci stoisk z tradycyjnym rękodziełem i kuchnią przygotowywaną według dawnych receptur.

Kontakt

Gminne Centrum Kultury i Rekreacji im. Jana z Domachowa w Krobi
ul. Powstańców Wlkp. 27, 63-840 Krobia tel. 65 5711 320, e-mail: kultura@krobia.pl
www.krobia.pl. Osoba do kontaktu: Krzysztof Polowczyk (tel. 721-382-099,
e-mail: polowczyk@gmail.com)

Galiny (gmina Bartoszyce, województwo warmińsko-mazurskie)

Na dobre... jadę do Galin.

Droży Państwo, pozwólcie ugościć się w Galinach – miejscu, gdzie życzliwość obecnych mieszkańców i historyczny duch dawnej posiadłości rodu zu Eulenburg gwarantują udany wypoczynek i kontakt z naturą.

Galiny to nie tylko malowniczo położona wieś na pograniczu Warmii i Mazur. To miejsce, gdzie poczuć można ducha historii, gdzie wspaniałe zabytki żyją zgodnie z tradycją i mimo ubiegłego lat, nadal pełnią pierwotne funkcje gospodarcze i społeczne.

Najważniejszą atrakcją jest tam odrestaurowany i zrewitalizowany dawny majątek rodu zu Eulenburg. Obecnie jest to własność prywatna. Majątek składa się z pałacu z XVI w. oraz zabudowań folwarcznych z przełomu XIX i XX wieku. Pałac, tak jak dawniej jest najważniejszym miejscem Galin. Obecnie funkcjonuje tam hotel. W budynkach folwarcznych mieści się restauracja, część pokoi hotelowych oraz zabytkowe stajnie z 70 końmi.

Kolejnym ważnym miejscem we wsi jest gotycki kościół wybudowany ok. 1388 r. Kościół był rozbudowywany przez rodzinę zu Eulenburg.

Dla obecnych mieszkańców Galin ważnym miejscem są również tereny rekreacyjne w centrum wsi. Dziś, tak jak dawniej, są one miejscem spotkań mieszkańców. Rozbudowali oni to miejsce pracą własnych rąk. Odwiedzającym wieś Galiny, chcemy pokazać pamięć, jaka pozostała tam po dawnych mieszkańcach i hrabiach, którzy tamtymi terenami rządzą.

XVI-wieczny pałac z parkiem

Jeden z ostatnich przykładów zachowanych pałaców renesansowych na terenach dawnych Prus Wschodnich. Dawniej był on siedzibą rodu zu Euleburg. Po wojnie zniszczony, lecz odbudowany po tym, jak został kupiony w 1995 rok przez nowych właścicieli.

Park założony został na początku XIX wieku w stylu angielskim. Po wojnie także zniszczony. W 2002 roku dostał złoty medal od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za najlepiej przeprowadzoną rewaloryzację. Obiekt jest otwarty dla zwiedzających, dla grup zorganizowanych - odpłatnie.

Gotycki kościół

Wybudowany w 1388 roku z kamieni polnych. Ufundowany przez rodzinę zu Eulenburg. W środku znajduje się płyta nagrobna Elżbiety i Botho Eulenburgów z 1629 r. Kościół wybudowany został w miejscu pochówku dawnych mieszkańców Galin. Istnieje możliwość wejścia na 30-metrową wieżę kościoła, skąd rozpościera się widok na Galiny.

XIX-wieczny folwark

Teren dawnego gospodarstwa rolnego. Znajdują się tam budynki gospodarcze: spichlerz, w którym obecnie działa restauracja i pokoje hotelowe, kuźnia, stodoła, budynki stajenne. Goście mogą wejść do stajni i zobaczyć, jak wygląda praca w takich miejscach. Można zobaczyć

również kowala, który często przyjeżdża na podkuwanie koni. Częścią folwarku jest także Farma Zwierząt Miniaturowych. Żyją w niej zwierzęta, jakie hodowane były w dawnych majątkach mazurskich: owce, osły, kozy, kuce.

Tereny rekreacyjne

Miejsce spotkań mieszkańców dawniej i dziś. Znajduje się tam piec chlebowy, gdzie można wypiec własny chleb. Jest też miejsce na ognisko, plac zabaw, siłownia zewnętrzna, dwie wiaty, mały amfiteatr, stół do ping-ponga.

Wszystkie miejsca są udostępnione bezpłatnie.

Wydarzenie cykliczne

Święto Pieczonego Ziemniaka

Odbywa się w połowie września w centrum rekreacyjnym Galin i jest adresowane do mieszkańców wsi, dzieci z lokalnej szkoły, turystów wypoczywających w hotelu Pałac i Folwark Galiny oraz mieszkańców okolicy.

Kontakt

Stowarzyszenie Przyjaciół Galin „Nasze Galiny” – Jacek Boruch, nr tel.: 517 519 462

Urząd Gminy Bartoszyce – Ewa Izdebska, nr tel.: 89 762 77 05,

e-mail: e.izdebska@gmina-bartoszyce.pl

Głotowo (gmina Dobre Miasto, województwo warmińsko-mazurskie)

Głotowo – Warmińska Jerozolima

Wieś tętniąca życiem kulturalnym, gdzie rozwija się turystyka i kwitnie kultura chrześcijańska, a na sercu wszystkich mieszkańców leży dobro dziedzictwa kulturowego.

Kalwaria Warmińska

Zbudowano ją w latach 1878-1894. W murowanych z kamienia i cegły kaplicach znajdują się artystycznie wykonane rzeźby, ukazujące naturalistycznie mękę Chrystusa. Co do długości i ukształtowania terenu, Kalwaria Warmińska wiernie naśladuje jerozolimską Drogę Krzyżową.

W drugiej połowie XIX wieku zamożny mieszkaniec Głotowa Jan Merten udał się z pielgrzymką do Ziemi Świętej. Stamtąd przywiózł pomysł wybudowania w swojej wsi kalwarii wzorowanej na jerozolimskiej. Małe kamyczki, które znalazł na Drodze Krzyżowej w Jerozolimie zabrał ze sobą jako relikwie, zamierzając umieścić je w mających powstać kaplicach-stacjach.

Budowę głotowskiej Kalwarii rozpoczęto 29 lipca 1878 roku. Jak podają kroniki, ludność katolicka diecezji warmińskiej tłumnie zgłaszała się do pracy, a także składano przy tym hojne ofiary pieniężne. Wąwóz pod Kalwarię wykonano ręcznie, wykorzystując przy tym niewielki jar ze strumykiem.

Pomiędzy wysokimi drzewami wznoszą się murowane z kamienia i cegły neomańskie i neogotyckie kaplice. W ich wnętrzach znajdują się artystycznie wykonane rzeźby ukazujące naturalistycznie mękę Chrystusa. W każdej stacji umieszczono w drewnianych krzyżach przykrytych kłoszami małe jerozolimskie kamyki-relikwie.

Do dziś zachowały się one już tylko w niektórych kaplicach.

Oprócz 14 stacji Drogi Krzyżowej, umieszczono tam także grotę Matki Bożej z Luordes ze źródłem oraz kaplicę modlitwy Pana Jezusa w Ogrójcu. Licząc sobie ponad sto lat Kalwaria Warmińska w Głotowie zwana też Warmińską Jerozolimą należy do najlepszych w Polsce, zachwyca bowiem nie tylko pięknym zabytków, ale i malowniczym położeniem.

Kościół pod wezwaniem Najświętszego Zbawiciela i Świętego Floriana w Głotowie

Kościół usytuowany jest w centrum wsi. W obejściu kościoła znajdują się cztery murowane, otynkowane kapliczki, wzniesione na planie kwadratu i nakryte baniastymi dachami z latarniami. Wnętrza nakryte są kopułami. W każdej z kaplic zachowana jest pierwotna mensa. Pomiędzy kapliczkami znajduje się mur zamykający

dziedziniec, w którym odnajdujemy trzy bramki: na południowy wschód od kościoła – wejście do Kalwarii, na zachód i południe - wejścia do kościoła. Na wschód od kościoła usytuowana jest z kolei murowana kapliczka, w której widnieje krucyfik.

Dom Pielgrzyma

Pokoje 2, 3, 4 i 5-osobowe z łazienkami, dla ok. 100 osób. Na odwiedzających czeka plac zabaw dla dzieci, boisko, miejsca spacerowe oraz wystawa „Stare i Nowe Głotowo”. W obiekcie znajdują się również 3 sale konferencyjne.

Wydarzenie cykliczne

Odpust diecezjalny w Głotowie, rekolekcje

Kontakt

Gmina Dobrze Miasto, ul. Warszawska 14, 11-040 Dobrze Miasto
Ks. Marek Proszek, Głotowo 38, 11-040 Dobrze Miasto, Nr tel.: 89 6161293
www.glotowo.pl

Gniewino (gmina Gniewino, województwo pomorskie)

Stolemowa siła w nas, Stolemowa siła w Gniewinie!

Wszędzie dobrze, ale w Gniewinie najlepiej!

Gniewino jest stolicą gminy z wyjątkowo ciekawą historią. Z popegeerowskiej wioski z 30-procentowym bezrobociem przeszło niesamowitą transformacją, stając się miejscowością prężną, innowacyjną z nowoczesną infrastrukturą i szczęśliwymi ludźmi. Wszystko dzięki determinacji i uporowi mieszkańców tej ziemi, którzy niczym legendarne Stolemy, dzięki swej sile i wręcz nadprzyrodzonych umiejętnościom, potrafili pokonać wszystkie przeciwności losu i uwierzyć w swą wyjątkowość. Miejsca, jakie chcemy pokazać przybyłym gościom, pozwolą opowiedzieć historię ludzi, którzy uwierzyli w swoje siły i umiejętności. Ludzi, którzy dzięki wizji przyszłości osiągnęli sukces na miarę XXI wieku. Pokażemy, jak miejscowość zmieniała się pod względem ekonomicznym, społecznym i kulturowym. Pokażemy, jak wiele aspektów i dziedzin życia się zmieniło na przestrzeni lat. Swą opowieścią chcemy pokazać walory i piękno Gniewina, ale również zachęcić innych do walki i ciężkiej pracy, dzięki której można wiele osiągnąć.

Od zawsze turystów odwiedzających gminę Gniewino interesowała Elektrownia Wodna Żarnowiec oraz towarzysząca jej infrastruktura. Stanowiący część elektrowni górny, sztuczny zbiornik ciekawiał jednak turystów najbardziej, zatrzymywali się więc i wdrapywali na szczyt zbiornika po to, żeby zobaczyć jak imponująco się prezentuje.

Aby ułatwić turystom podziwianie sztucznego akwenu w 2006 roku powstała 44-metrowa wieża widokowa, dzięki której oprócz walorów związanych z energiką można także podziwiać piękne widoki gminy Gniewino, a przy dobrej słonecznej pogodzie z platformy widokowej wieży dostrzec można również Morze Bałtyckie.

Kompleks turystyczny „Kaszubskie Oko”

Głównym punktem kompleksu jest wieża widokowa. Punktem rozrywkowym jest ścianka wspinaczkowa i pole do minigolfa. Mieszkańcami obiektu są Stolemy – kaszubskie olbrzymy o cechach ludzkich, które według legendy zamieszkiwały ten region. Są one rozmieszczone właściwie na całym terenie gminy Gniewino. W sali wystawowej wieży widokowej znajduje się wyjątkowa i jedyna w swoim rodzaju - Galeria Sztuki Współczesnej „Stolemowie Kultury”

Hotel Mistral Sport

Kiedy w czerwcu 2012 roku Hiszpanie opuszczali Gniewino - jedyne w Polsce wiejskie centrum pobytowe podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012, z pewnością niejedna osoba zadawała sobie pytanie, jaki będzie dalszy ciąg historii Hotelu Mistral Sport****. Sława Centrum rozpoczęła się bowiem właśnie od pobytu Narodowej Reprezentacji Hiszpanii, która spośród wielu lokalizacji rekomendowanych przez oficjalny Katalog UEFA, wybrała właśnie Gniewino. Tutaj też na przestrzeni 6 lat istnienia hotelu swoje obozy treningowe i wypoczynkowe realizowały najlepsze zespoły sportowe różnych dyscyplin, potwierdzając wysoką jakość usług i swoje zaufanie dla kompleksowej oferty Centrum Sportowo-Konferencyjnego Gniewino. Sercem Centrum jest czterogwiazdkowy Hotel Mistral Sport, położony na malowniczym wzgórzu w Gniewinie, w sąsiedztwie lasu oraz w niedalekiej odległości od Jeziora Żarnowieckiego (5 km) oraz blisko plaż Bałtyku (12 km). Atutem obiektu jest lokalizacja w pobliżu Trójmiasta (1h drogi od lotniska w Gdańsku) oraz międzynarodowej trasy S-6 Gdańsk-Berlin (18 km).

Ze względu na ciekawe położenie oraz szerokie zaplecze rekreacyjno-eventowe, obiekt jest wręcz stworzony do organizacji kompleksowych imprez typu “out-door”, a także - do wszelkiego typu rekreacji w plenerze. Naszym atutem jest również fakt, że wszystkie obiekty Centrum znajdują się blisko siebie, w bezpośrednim sąsiedztwie centralnie położonego Hotelu. To sprawia, że łatwo tu połączyć szkolenie, konferencję lub wyjazd integracyjny - z wypoczynkiem, team-buildingiem, a także atrakcjami sportowymi. Niewątpliwym potwierdzeniem wysokiej jakości usług naszego Centrum jest zaufanie, jakim darzą nas Goście przybywający do Gniewina zarówno z Polski, jak i z Europy Środkowej, Skandynawii, czy Bliskiego Wschodu. Są to nie tylko Goście szczególnie związani z różnymi dziedzinami sportu, ale również - Goście biznesowi, uczestnicy i organizatorzy konferencji i szkoleń, imprez integracyjnych, eventów firmowych. Są to również Goście indywidualni, skuszeni kameralnym, przytulnym spa, dobrze wyposażoną i przestronną siłownią, a także - pysznymi daniami restauracji z widokiem na “Arenę Mistrzów” w Gniewinie.

Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Biblioteka

Obiekt, w którym miejscowa ludność ma możliwość zaczerpnąć wiedzy, ale także relaksu. Biblioteka wyposażona w literaturę każdego gatunku, zarówno dla młodszych, jak i dojrzałych czytelników. Ponadto dla odważnych i spragnionych nowych wyzwań jest możliwość sprawdzenia swoich sił z grą na diabelskich skrzypcach i burczybasie.

Remiza OSP

Miejsce spotkań i działalności kulturalnej w Gniewinie, które jeszcze 15 lat temu było tak ważne dla rozwoju gminy. Można tam zobaczyć salę, w której zbierali się działacze na rzecz kultury. Są tam także sprzęty, którymi dysponuje aktualnie straż pożarna. Dodatkowo w pobliżu OSP znajduje się pomnik upamiętniający zakończenie II wojny światowej, spod którego każdego roku rusza „Bieg Pamięci”. Biorą w nim udział dzieci z pobliskich szkół. Celem biegu jest złożenie hołdu więźniom obozu koncentracyjnego Stutthof, którzy zginęli na tamym terenie i są pochowani na cmentarzu w Rybnie.

Wydarzenie cykliczne

Bieg Stolemów jest ogólnie dostępną imprezą przeznaczoną dla miłośników biegania. Program wydarzenia składa się z kilkunastu biegów w różnych kategoriach wiekowych z określonymi dla nich dystansami. Wszystko odbywa się jednego dnia, który przypada na pierwszą sobotę. Miejscem tego wydarzenia jest stadion Arena Mistrzów przy Centrum Sportowo-Konferencyjnym, a organizatorami są Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Biblioteka w Gniewinie, klub sportowy KS Stolem i Ochotnicza Straż Pożarna Gniewino. Event dedykowany jest głównie mieszkańcom, ale również osobom spoza gminy. Towarzyszy mu festyn rodzinny.

Kontakt

Centrum Sportowo-Konferencyjne Gniewino Sp. z o.o. Hotel Mistral Sport****
ul. Sportowa 5, 84-250 Gniewino
Sekretariat
Nr tel.: + 48 58 736 46 80, e-mail: sekretariat@hotelmistralsport.pl
Marzena Pałka, nr tel.: 539-914-411 e-mail: marzena.palka@hotelmistralsport.pl

Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Józefa Rzemieślnika w Gniewinie

Budynek powstał w latach 1364-1400. Jednym z bardziej charakterystycznych dzieł w kościele są witraże, których obrazy przedstawiają zupełnie coś innego z zewnątrz i wewnątrz. Jest to również miejsce, w którym możemy poznać historię mieszkańców. Była to spora mieszanka kulturowa, przez co kościół wiele razy zmieniał wyznanie.

Goworów (gmina Międzyzlesie, województwo dolnośląskie)

W kołowrocie historii

Goworów to piękna łańcuchowa wieś w powiecie kłodzkim, w gminie Międzyzlesie. Przez Goworów przebiega granica Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego. Wieś w dawnych czasach słynęła z tkactwa. W każdym niemal domu był warsztat tkacki, który był głównym źródłem utrzymania tamtejszych mieszkańców. Na dziedzińcu w pałacu odbywały się wielkie targi, na których sprzedawano płótna Iniane. Targi te przyciągały kupców, także z zagranicy.

Goworów w swoim rozkwicie stał się centrum lokalnego płóciennictwa. W okresie tym powstały trzy osady o charakterze przemysłowym, z tkalnią i bielniem. Do dziś zachowała się jedna osada (przysiółek), przez którą przechodzą dwie trasy kajakowe (nordic walking). W połowie XIX wieku Goworów był dość znaną miejscowością letniskową. Wieś słynęła z pięknego położenia oraz punktu widokowego na Górze Pątnik. W obecnych czasach wieś staje się miejscowością turystyczną. Piękne położenie oraz wyjątkowe walory przyrody przyciągają coraz więcej turystów.

Dwór radcy Ludwiga z 1785 r.

W 1905 roku przejęty przez Althannów. W 1930 r. działała w nim szkoła policji, a po 1945 r. Dom Leczniczo-Wypoczynkowy ZNP, następnie prewentorium dziecięce. Obecnie dwór znajduje się w remoncie.

Kościół filialny św. Piotra i Pawła

Wzmiankowany w 1360 r., w 1560 r. na jego miejscu zbudowano drewniany, by w 1589 roku zastąpić go murowanym. Przebudowany w 1711 r. i XIX w. Wewnątrz

kamienna chrzcielnica z XVIII w., ołtarz główny z obrazem patronów, ambona z 1720 r., barokowe rzeźby drewniane z XVIII w., prospekt organowy z XIX w.

Pątnik (Wendlerberg, Franzensberg, Franzenshohe)

To charakterystyczny szczyt wznoszący się nad Goworowem na wysokości 695 m. w postaci stromego stożka. Zbudowany

jest z gnejsów i opada stromymi zboczami do doliny Goworówki i Rowu Górnej Nisy.

Niedzwiedź (Barber)

Szczyt zbudowany z gnejsów śnieżniczych, o wysokości 702 m. Swą nazwę zawdzięcza legendzie o ostatnim niedźwiedziu, który został zastrzelony na polowaniu w XIX wieku. Z Niedzwiedzia roztaczają się

ładne, ale ograniczone przez drzewa widoki na południową część Masywu Śnieżnika, Góry Bystrzyckie i południową część ziemi kłodzkiej. Jego zachodnim podnóżem prowadzi granica ŚPK.

Wydarzenie cykliczne

Dni Goworowa odbywające się w ostatnią sobotę czerwca. Rozpoczynają się wspólnym wejściem na górę Pątnik dla ochotników. Ciąg dalszy przebiega w ogrodzie dla turystów. Dni Goworowa połączone będą z warsztatami tkackimi. Każdy uczestnik będzie mógł nauczyć się tkania na krosnach, a na gotowych pamiątkach wykonanych z materiału Iniane go będzie mógł wykonać zdobienia farbą lub koralikami. Organizatorzy imprezy są ubrani w Iniane stroje ludowe.

Kontakt

Gmina Międzyzlesie
Plac Wolności 1, 57-530 Międzyzlesie
Nr tel.: 74/8 126 327
www.miedzylesie.pl

Istebna (gmina Istebna, województwo śląskie)

Istebna – siła tradycji!

Istebna usytuowana jest w południowej części województwa śląskiego, a wraz z Jaworzynką i Koniakowem nazywana jest Trójwsią Beskidzką. Położona jest na malowniczych zboczach Beskidu Śląskiego, zlokalizowana przy granicy z Czechami i Słowacją, na tzw. „Trójstyku”.

Gościnność mieszkańców urzeka wszystkich przybywających w te tereny. Do tego dochodzi wciąż żywa kultura i folklor, gdzie Istebna określana jest „matczynikiem kultury beskidzkiej”.

Na terenie Istebnej organizowane są liczne wydarzenia, podczas których spotkamy się z góralami w strojach ludowych, grającymi na instrumentach pasterskich, czy zajmującymi się nietypowymi zawodami. Dookoła można się rozkoszować wspaniałymi widokami i otaczającą z każdej strony dawną architekturą, licznymi muzeami i przyrodą. Tego wszystkiego „dotknąć” można także w dzień powszedni, wędrując po Istebnej i spotykając mieszkańców, którzy codziennie kultywują tradycję: pracują na polu, w warsztacie, w gospodarstwie.

Kościół pw. Dobrego Pasterza

Murowany kościół wybudowany w latach 1792–1794. Jest on drugą świątynią, jaka powstała w centrum miejscowości. We wnętrzu zachowało się kilka elementów z poprzedniego drewnianego kościółka, powstałego jeszcze za czasów misjonarza Leopolda Tempesa. Największą wartość świątyni stanowią ciekawe, barwne polichromie. Ich projekt i wykonanie jest wynikiem współpracy wybitnych artystów zamieszkujących Istebną – Jana Wałacha i Ludwika Konarzewskiego seniora oraz jego uczniów.

Leśny Ośrodek Edukacji Ekologicznej

Na pierwszym piętrze znajduje się stała ekspozycja, ukazująca florę i faunę beskidzkich lasów. Ponadto na zwiedzających czekają makiety przedstawiające historię terenu, diorama rzeki, dział dotyczący form ochrony przyrody oraz rentgen drzewa. Dla dzieci natomiast przewidziano ciekawe gry i zabawy. LOEE otoczony jest przez Ogród Roślin Beskidu Śląskiego. Powstał tu również oryginalny, ekologiczny plac zabaw dla dzieci.

nr telefonu +48 33 855 60 14

fot. J. Kohut

Kurna Chata Kawuloka

Stary drewniany dom z 1863 r. pełen jest dawnych sprzętów gospodarstwa domowego i narzędzi. W autentyczny sposób oddaje warunki, w jakich żyli mieszkańcy Istebnej w drugiej połowie XIX w. W trakcie zwiedzania na żywo usłyszymy grę na instrumentach pasterskich, np. okaryna, gajdy, trąbita.

chatakawuloka@gmail.com;

www.chatakawuloka.eu

Muzeum Jana Wałacha

Jan Wałach – góral z Istebnej, który otrzymał gruntowne wykształcenie artystyczne w Krakowie u Mehoffera, czy w Paryżu. Wrócił jednak do rodzinnej Istebnej, by tu tworzyć i dokumentować jednocześnie życie górali beskidzkich. Oprócz malarstwa zajmował się także rzeźbą oraz grą na instrumentach. Pracownia zbudowana została w 1922 r., za życia artysty służyła jako atelier malarskie. Wnętrze zajmują sprzęty, sztalugi oraz prace artysty: obrazy olejne, drzeworyty, rysunki, gwasze czy grafiki o różnorodnej tematyce.

tel.: +48 502 097 871, +48 885 743 904;

www.janwalach.pl;

fot. J. Kohut

Kościół pw. Matki Bożej Fatimskiej na Stecówce

Dawny kościół pochodził z 1957 roku i został wzniesiony w malowniczym górskim terenie. Miejsce to ma upamiętnić objawienia Najświętszej Marii Panny, jakie miały miejsce w 1917 roku w portugalskiej miejscowości Fatima. W grudniu 2013 r. świątynia spłonęła. Z pożogi ocalało jedynie żaroodporne Tabernakulum. Dzięki staraniom, w latach 2014-2016 odbudowano nową, drewnianą świątynię.

tel.: +48 33 855 52 59; +48 795 196 955

e-mail: odbudowa.stecowka@gmail.com;

parafia.stecowka.pl;

Izba pamięci Jerzego Kukuczki

Izba pamięci prowadzona przez panią Cecylię - żonę wybitnego polskiego himalaisty Jerzego Kukuczki, zdobywcy wszystkich czternastu ośmiotysięczników. Siedzibą izby jest rodzinny, drewniany dom Kukuczków, wewnątrz którego zgromadzone zostały pamiątki, trofea i nagrody dokumentujące niezwykłą historię wypraw.

tel.: +48 508 389 558;

e-mail: cecylia.kukuczka@gmail.com;

www.kukuczka.net;

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego na Kubalonce

Drewniana świątynia wzniesiona została w 1779 r. w Przyszowicach koło Gliwic. W latach 1957-1958 obiekt przeniesiono na istebniańską ziemię. Do 1967 r. kościół pełnił funkcję muzealną, będąc miejscem gromadzenia eksponatów sztuki sakralnej, a dziś służy jako kościół. Z pierwotnego

Kaplica pw. Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej na Buczniku

Kapliczka jest oryginalnym przykładem architektury drewnianej, czerpiącym motyw z budownictwa ludowego gór polskich (w tym istebniańskiego), które łączy z charakterystycznymi dla architektury polskiej lat 20. XX wieku elementami tzw. stylu zakopiańskiego. Formę architektoniczną kaplicy, a także jej wyposażenie zaprojektował Ludwik Konarzewski senior. W ołtarzu wyrzeźbionym osobiście przez artystę ukazany jest, w sposób symboliczny i w konwencji apoteozy, Śląsk Cieszyński.

tel.: +48 33 855 75 09; +48 33 855 65 29;

+48 506 444 211

wyposażenia zachował się barokowy XVIII-wieczny ołtarz oraz ambona z 1697 roku. Wnętrze uzupełniają ludowe rzeźby. Obiekt znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego.

tel: +48 33 855 70 54.

„Galeria Kukuczka” na Jasnowicach

Wyjątkowa, prywatna kolekcja obrazów, rzeźb, koronek i ceramiki, która udostępniana jest zwiedzającym. W galerii zobaczyć można między innymi przepiękne koronki Beaty Legierskiej, ceramikę Justyny Łodzińskiej, płótna Mazusia, Maśluszczaka, Chomiczewskiego, Lechoszesta, Jakubczaka i wielu innych. Miejsce to słynie również z koncertów i wernisaży.

tel.: +48 33 855 71 05, +48 33 855 60 27,
+48 608 581 071
www.galeriakuczka.pl;

Wydarzenie cykliczne

Mieszanie Owiec, Rozsód Owiec, Dożynki, Spotkania Gajdoszy, Jarmark Pasterski – wydarzenia związane z pasterstwem i dorocznym kalendarzem; można skosztować tradycyjnych potraw i serów, a także zobaczyć życie bacy na hali.

Kontakt

PUNKT INFORMACJI TURYSTYCZNEJ W ISTEBNIEJ
43-470 Istebna Centrum 68, tel. +48 33 855 61 58; kom. +48 516 195 614
promocja@ug.istebna.pl, istebna@silesia.travel, www.istebna.eu
Zapraszamy także na FB: [facebook.com/GminalIstebna](https://www.facebook.com/GminalIstebna)

Dom Konarzewskich na Buczniku

Dom Konarzewskich to rodzinna galeria; miejsce, gdzie poznać można nie tylko dorobek artystyczny czterech pokoleń tej rodziny, ale także jej bogatą historię. To opowieść o czasach wojny i pokoju, różnych dziedzinach artystycznego wyrazu – od muzyki, poprzez malarstwo, rzeźbę, meblarstwo, ceramikę i tkactwo.

tel.: +48 33855 75 09; +48 33 855 65 29;
+48 506 444 211

Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej

Ośrodek mieści się w zabytkowym budynku z 1883 r. i znajduje się w samym centrum Istebnej, na terenie parku przed Kościołem pw. Dobrego Pasterza. W budynku mieści się Punkt Informacji Turystycznej. Do nabycia informatory, kolorowanki, upominki, przewodniki i mapy ze szlakami, zlokalizowano tu także punkt dostępu do Internetu. Można pobrać audioprzewodniki po gminie Istebna, a także questy.

Można tu także wypożyczyć stroje góralskie, zobaczyć Największą Koronkę Koniakowską Świata oraz zakupić pamiątki na Kiermaszu Twórczości Ludowej.

Jemielnica (gmina Jemielnica, województwo opolskie)

Jemielnica – cysterskie dziedzictwo i skarby architektury wiejskiej

Za początki powstania Jemielnicy przyjmuje się drugą połowę XII wieku. W tym czasie do Jemielnicy przybyli osadnicy frankońscy z terenów południowych Niemiec, na zaproszenie księcia opolskiego. Pierwsza pisemna wzmianka świadcząca o istnieniu Jemielnicy pochodzi z 29 listopada 1225 roku. Jemielnica zwana wówczas jako Gemelnice – Villa Nova była miejscem wydania przez księcia opolskiego Kazimierza II dokumentu dla niemieckich osadników Gosięcina. Współczesna nazwa nawiązuje do mielnicy, czyli młynów i młynarstwa, tak popularnych w okolicy przed wiekami oraz do jemioli, półpasożytniczej rośliny często występującej na okolicznych drzewach.

fot. Mariusz Szopa

Pocysterski zespół kościelno-klasztorny w Jemielnicy

Kompleks usytuowany jest w sąsiedztwie zabytkowej części wsi zwanej „starą osadą” i dawnego kościoła parafialnego pw. Wszystkich Świętych oraz stawu pocysterskiego. Centrum kompleksu stanowi kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP (dawniej kościół klasztorny).

Początki kościoła sięgają przełomu XIII i XIV wieku, a jego budowniczymi byli cystersi, których do Jemielnicy sprowadził w latach 80. XIII w. książę opolski Bolko I.

Po śmierci Bolka budowniczym kościoła wspierał wielki dobroczyńca cystersów książę strzelecki Albert I, który prawdopodobnie jest pochowany w starszej gotyckiej części kościoła.

Budynek kościoła jest orientowany i ma kształt trójnawowej bazyliki. Zbudowany został w stylu gotyckim z łamanego kamienia wapiennego i cegły, a następnie otynkowany. Po wielkim pożarze wsi, dwóch kościołów i klasztoru w 1733 roku został odbudowany, a następnie rozbudowany i obecnie nosi znamiona dwóch stylów: gotyckiego i barokowego.

W barokowym wystroju kościoła zwraca ją uwagę bogato zdobione ołtarze, których w sumie jest 15. Największym z nich jest umieszczony w prezbiterium ołtarz główny pochodzący z 1734 roku. Jego twórcą był Michael Kossler z Niemodlina. W centrum ołtarza zwraca uwagę obraz Georga Neuhertza przedstawiający scenę Wniebowzięcia NMP oraz cztery duże figury świętych: Benedykta, Jakuba, Jadwigi Śląskiej i Bernarda. Warto też zwrócić uwagę na niepozorną figurę św. Józefa z Dzieciątkiem umieszczoną nad tabernakulum. W nawie głównej przy filarach mieści się 11 ołtarzy bocznych wykonanych w Opawie przez Georga Lehnera w latach 1740 – 1763 oraz figura „Ecce homo” Jana Melchiora Osterreicha z 1740 roku.

Na piętrze wieży kościelnej znalazł swoje miejsce chór muzyczny wyposażony w 23-głosowe organy wykonane przez

Jana Gotfryda Wilhelma Schefflera w Brzegu w 1777 roku. Dwie nawy boczne są otwarte do nawy głównej arkadami filarowymi. W nawie południowej, znajdującej się po prawej stronie ołtarza głównego w części nazywanej kaplicą Najświętszej Marii Panny, a poprawnniej absydą, w ostatnim czasie dokonano niezwykle cennego odkrycia późnoromańskiej kamieniarki elementów architektonicznych sklepienia i płaskorzeźb wsporników ze szczególnie cennym przedstawieniem lwa o jednej głowie i dwóch tułowiach. Z kolei w nawie północnej, usytuowanej na lewo od ołtarza głównego, znajduje się kaplica św. Józefa z 1714 roku, którą wybudowano na potrzeby bractwa św. Józefa. W kaplicy umieszczono trzy ołtarze: główny z obrazem pt. Święta Rodzina autorstwa Michaela Willmanna i dwa boczne: św. Barbary i Grupy Ukrzyżowania.

Szczególnie godna uwagi jest iluzjonistyczna polichromia na sklepieniu kopuły kaplicy wykonana przez malarza Wolfa w 1756 roku. Pod kaplicą znajduje się krypta grobowa z 1714 roku.

Poza kościołem w obrębie kompleksu poklasztorne mieszczą się jeszcze: bu-

dynek konwentu z wirydażem i studnią z XVI wieku oraz budynek prałatury z okrągłą basztą karczerem dla mnichów, klasztorna brama z herbem, trzy ogrody oraz zabudowania gospodarcze, tj. młyn, browar z piekarnią i spichlerz.

Wydarzenie cykliczne

Jarmark Cysterski

Odbywa się co roku 1 maja przy zabytkowej ulicy Wiejskiej - dawnym centrum wsi oraz w ogrodach pocysterskich. Wydarzenie to jest połączone z Diecezjalnym Świętem Rodziny. Celem jarmarku jest przeniesienie uczestników w odległe czasy średniowiecza. Przybliży mieszkańcom i odwiedzającym rzeczywistość średniowiecznej Jemielnicy, w której żyli cystersi, wprowadzając ich zarazem w niezwykle świat tętniący życiem średniowiecznej osady rolniczej i handlowej oraz prezentujący ówczesne rzemiosło, walki, muzykę i tańce.

Kontakt

ul. Strzelecka 67, 47-133 Jemielnica,
tel.: 77 46-23-51 1, e-mail: ug@jemielnica.pl, www.jemielnica.pl
PUNKT INFORMACJI TURYSTYCZNEJ
ul. Wiejska 63, 47-133 Jemielnica, tel. (77) 556-10-86, nr tel.: 510 522 149,

Kamień Śląski (gmina Gogolin, województwo opolskie)

Kamień Śląski – tu odnowisz ciało i duszę

W środku trójkąta, który tworzą miasta Opole, Gogolin i Strzelce Opolskie leży na wapiennym wzniesieniu, zewsząd otoczona lasami, wioska Kamień Śląski. Stanowi pradawną siedzibę rycerską, z widocznym z dala pałacem z wieżą i zabudowaniami gospodarczymi. Wioska ta stanowi miejsce urodzenia Św. Jacka, bł. Czesława i bł. Bronisławy z rodziny Odrowążów. Św. Jacek z Kamienia Śl. jest jedynym z Polski świętym umieszczonym na kolumnadzie Berniniego na Placu św. Piotra w Rzymie. Kamień Śląski to miejscowość o bogatej tradycji historyczno-kulturowej. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1104 r., kiedy przebywał w wiosce książę Bolesław Krzywousty ze swoim wojskiem i nadzorował stąd odbudowę spalonego wówczas Koźła.

Nazwa wioski bezpośrednio nawiązuje do rodzaju podłoża na jakim miejscowość powstała, a jest to skała wapienna. Kamień wapienny jest tutaj podstawowym surowcem naturalnym, służącym jako budulec i surowiec do produkcji wapna. Na terenie Kamienia Śl. można spotkać domy oraz elementy małej architektury wybudowane z miejscowego kamienia wapiennego. Kamienna architektura jest charakterystycznym i wyróżniającym się elementem miejscowego pejzażu. Mieszkańcy coraz częściej odnawiają ogrodzenia i posesje nawiązując do tradycyjnej zabudowy, udowadniając przy tym, że stary kamień może wyglądać pięknie.

Sanktuarium św. Jacka. Centrum Kultury i Nauki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego

Swobodnym centrum dynamizującym rozwój Kamienia Śląskiego był przez wieki i jest nadal pałac Odrowążów. Tu urodziło się troje wielkich Odrowążów wyniesionych przez Kościół na ołtarze: św. Jacek, bł. Czesław i bł. Bronisława. Obiekt powstał jako gród rycerski i miał charakter obronny. Jego początki sięgają XI w. W XVII w. zamek przejęli von Larischowie. W 1990 r. właścicielem ruin pałacu została Diecezja Opolska na czele z ówczesnym biskupem opolskim Alfonsem Nossolem. Odbudowa pałacu trwała 4 lata. Poświęcenia pałacu wraz z kaplicą św. Jacka dokonano 14.08.1994 r. Odtąd jest on centrum integracyjnym o zasięgu światowym.

*ul. Parkowa 1a, 47-325 Kamień Śląski,
tel. + 48 77 46 71 120
e-mail: zamek@kamien.biz
www.kamien.biz*

Izba Tradycji

W niedalekiej odległości od kościoła warto zatrzymać się przy kamieńskiej Izbie Tradycji. Budynek, w którym obecnie mieści się Izba w przeszłości był wykorzystywany jako kuźnia, siedziba straży pożarnej, czy też wiejski wodociąg. W Izbie zgromadzono stare przedmioty używane w gospodarstwach domowych i rolnych oraz dokumenty, zdjęcia, obrazy itp.

Instytut Naukowo-Badawczy Księdza Sebastiana Kneippa - Zespół Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy Sebastianeum Silesiacum

W sąsiedztwie odbudowanego pałacu Odrowążów, w otoczeniu malowniczego parku, ogrodu zielonego oraz tzw. ogrodu Kneippa, w dawnych przypoławnych zabudowaniach gospodarczych znajduje się Instytut Naukowo-Badawczy Księdza Sebastiana Kneippa Zespół Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy Sebastianeum Silesiacum (Śląskie Sebastianeum), wykorzystujący i naukowo rozwijający kneippowskie metody terapeutyczne. Jest to nowoczesna placówka rehabilitacyjno-wypoczynkowa o charakterze naukowym, mająca ok. 150 miejsc noclegowych. Powstała na bazie ruin dawnego historycznego przypoławczego folwarku.

*ul. Parkowa 1B, 47-325 Kamień Śląski,
tel. +48 77 467-11-04
e-mail: info@sebastianeum.pl
www.sanatorium.kamienslaski.pl*

Kościół parafialny pw. św. Jacka

Pierwsza wzmianka o kościele w Kamieniu Śląskim pochodzi z 1271 r. Oznacza to, że należy on do grona 50 najstarszych kościołów na Górnym Śląsku. W miejscu drewnianej świątyni, spalonej w czasie wojny trzydziestoletniej powstał na początku XVII w. kościół murowany ufundowany przez Mikołaja von Rokowsky'ego, ówczesnego właściciela kamieńskich dóbr. Ostatni gruntowny remont kościoła miał miejsce w latach 1993–1998. Odstaurowano wówczas jego barokowe wnętrza i ołtarze.

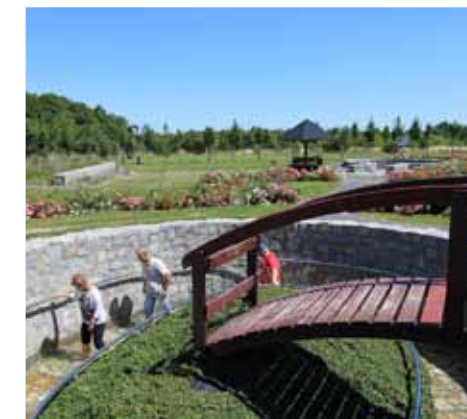
Ogród zielony, grota solna z tężniami solankowymi oraz ogród zimowy (przy Sebastianeum Silesiacum)

Zgodnie z zaleceniami Kneippa, w Sebastianeum Silesiacum znajduje się bardzo ciekawy ogród zielony. Służy kuracjom jako miejsce odpoczynku i relaksu. W zabytkowym pomieszczeniu usytuowanym pomiędzy pałacem Odrowążów a Instytutem Kneippa mieści się grota solna z tężniami solankowymi. W pomieszczeniu bezpośrednio pod nią znajduje się piękny ogród zimowy.

Ogród ks. Kneippa (przy Sebastianeum Silesiacum)

Ogród Kneippa stanowi ogólnodostępny teren zazieleniony z małą architekturą. Jest położony po północno-wschodniej stronie Instytutu. Powstał w miejscu odwiertów wykonanych na potrzeby pomp ciepła. Ma charakter rekreacyjny. Znajdują się w nim dwa deptaki wodne do moczenia nóg (brodzenia) oraz granitowa wanna do moczenia rąk. Zabiegi te można wykonywać samemu.

Brama dzwonów

Ciekawe architektoniczne i kultyczne dopełnienie kompleksu pałacowo-sanktuarijnego stanowi brama dzwonów. Jej powstanie wiąże się z darem pięciu dzwonów, które w marcu 2012 r. Ośrodek otrzymał od OO. Redemptorystów z niemieckiego Bochum. Uroczyste bicie wszystkich dzwonów można usłyszeć w każdą sobotę o 15.00 oraz w niedzielę o 11.15 i 14.55.

Kompleks rekreacyjno-sportowy

Na terenie wsi znajduje się obiekt sportowo-rekreacyjny (z boiskami do piłki nożnej i siatkówki, kortem tenisowym, bieżnią prostą oraz zapleczem z szatniami i węzłami sanitarnymi), szachy plenerowe, plac zabaw dla dzieci, zewnętrzna siłownia oraz scena, gdzie odbywają się imprezy kulturalne.

Dodatkowymi atrakcjami Kamienia Śląskiego są:

Silesiarig (najnowszy tor wyścigowy w Polsce i drugim pod względem długości nitki toru, która wynosi 3 636 metrów), lotnisko w Kamieniu Śląskim Sp. z o.o. (obsługujące: małe i średnie samoloty, śmigłowce wiatrakowce, oferuje także doskonalenie techniki bezpiecznej jazdy, zloty, testy samochodów rajdowych oraz wyścigowych, motocykli) oraz Karolinka Golf Park (założone przez grupę przyjaciół golfistów nowe 9-dołkowe pole golfowe).

Wydarzenie cykliczne

Jarmark Odpustowy u św. Jacka – organizowany w ramach metropolitalnych uroczystości odpustowych ku czci św. Jacka, które odbywają się corocznie w połowie sierpnia i gromadzą licznych turystów z całej Polski i z zagranicy.

„Rzut kamieniem” – impreza przeznaczona jest dla mieszkańców województwa opolskiego oraz gości w ramach „Jarmarku Odpustowego u św. Jacka”. Kamień przeznaczony do rzutu ma wagę 6,5 kg.

Bieg św. Jacka – 18 sierpnia 2018 roku zainaugurowano nowy pomysł na coroczną imprezę w Kamieniu Śląskim. W I Biegu św. Jacka udział wzięło ok. stu biegaczy. Trasa biegu liczy 5,5 km.

Kontakt

Gmina Gogolin, ul. Krapkowicka 6, 47-320 Gogolin

Nr tel.: 77 40 76 800, www.gogolin.pl

Centrum Informacji Turystycznej, Plac Myśliwca 5, 47-325 Kamień Śląski

Nr tel.: 77 46 71 329

Stanowisko susła moregowanego

Ciekawą atrakcją jest stanowisko susła moregowanego znajdujące się na pastwiskach dla koni. Kiedyś susły stanowiły ważny element kamieńskiej fauny, zostały jednak wytępione w latach 60. XX w. Reintrodukcja susła w Kamieniu Śląskim nastąpiła w 2005 r. z inicjatywy poznańskiego Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”.

Kozłów (gmina Sośnicowice, województwo śląskie)

Kozłów to mała śląska wieś, w której spotkasz się z wielką historią w cieniu starych drzew

Kozłów leżący na skraju przemysłowego Górnego Śląska (otoczony z trzech stron Gliwicami) nosi ślady historii całego regionu – od średniowiecza do współczesności. W Kozłowie wciąż bije prawdopodobnie najstarszy na Śląsku dzwon. Wieś zatopiona jest w pięknym starodrzewiu, w którym królują potężne dęby liczące ponad 200 lat, lipy, kasztany i olchy. Drzewa otaczają też stare drogi prowadzące do wsi – dęby rosną przy Starej Drodze, na Podlesiu, jest też bardzo stara Droga Kasztanowa. Z mieszkańcami można się spotkać na jednym z najbardziej śląskich świąt – dożynkach (we wrześniu), na „szkubkach” lub na babskim combrze (styczeń – luty).

Kościół św. Mikołaja

Swą bryłą ukazują różne etapy jego rozbudowy: prezbiterium o bardzo grubych murach z kamienia polnego to średniowieczna baszta, kamienny XV-wieczny portal to element rozbudowy kościoła, a drewniana dzwonnica to znak braku funduszy na dokończenie remontu kościoła w 1928 r. Na szczególną uwagę zasługuje kamienna chrzcielnica (XII – XIV w.), średniowieczny mur z kamienia polnego otaczający kościół czy elementy wyposażenia kościoła z XVI – XVIII w. (niezwykła jest historia ram Drogi Krzyżowej). Z placu kościelnego rozlega się piękny widok na dolinę Kozłówki (zwanej przez mieszkańców Bytomką) ze wzgórzem, na którym stał gródek rycerski oraz widok na stare dęby i lipy (można rankiem zobaczyć też na łąkach bażanty).

Krzyż z 1890 r.

Opowiada historię mieszkańców z czasów plebiscytu na Górnym Śląsku.

Kapliczka św. Jana Nepomucena

Ciekawy element śląskiej religijności.

Kamień przydrożny z 1932 r.

Opowiada historię ul. Marcina i mieszkańców Kozłowa.

„Dworek pod Platanem”

Opowieść o średniowiecznych dymarkach, później hucie miedzi i mądrych właścicielach prowadzących naukę zawodu dla kozłowskich chłopców i ich losie po wkroczeniu wojsk radzieckich. Jest

to teraz miejsce rekreacji i wypoczynku z kortami tenisowymi i basenem w otoczeniu pięknej przyrody i przy lesie zwanym Fazanicą.

Wydarzenie cykliczne

Koroczne dożynki sołectkie w Kozłowie odbywają w jedną z niedziel września. Na trasie korowodu prowadzącej z kościoła na boisko sportowe można podziwiać oryginalne i piękne, a czasem zabawne scenki i ozdoby przed domami. Na boisku czeka gości śląski kołocz i inne przysmaki oraz świetna zabawa.

Kontakt

Urząd Miejski w Sośnicowicach
ul. Rynek 19, 44-153 Sośnicowice
tel.: 32 238 71 91 wew. 331, 510 092 659
www.sosnicowice.pl; www.kozlow-sosnicowice.pl

Łącko (gmina Postomino, województwo zachodniopomorskie)

Poprzez legendy i powieści zobaczyć Łącko, starą osadę rybacką o unikatowej zabudowie szachulcowej zatopionej w zieleni parkowej

Łącko to znana turystyczna miejscowość położona nad jeziorem Wicko. Nazwa topograficzna Łącka wywodzi się od słowa łąka. Wieś ta stanowi cenny zespół historyczno-architektoniczno-przyrodniczy. Sołectwo jest częścią regionu zwanego Krainą w Kratę. Łącko posiada około trzydziestu zachowanych obiektów zbudowanych w technice szachulcowej. Budownictwo szachulcowe jest szczególnym rodzajem budownictwa szkieletowego lub inaczej słupowo-ryglowego. Pierwsze pisemne wzmianki o wsi Łącko pochodzą z 1317 roku. W spisach z 1540 r. i 1628 r. Łącko stanowiło własność książy szczecińskich i podlegało zarządowi dóbr w Jezierzanach, jednak po śmierci ostatniego z pomorskich ksiąg i zakończeniu wojny 30-letniej, Łącko przeszło na własność elektorów brandenburskich. W 1939 roku wieś liczyła 365 mieszkańców oraz 89 zagród. W owych czasach działały tu dwa wiatraki, gościniec, piekarnia oraz zakłady - kołodziejski, szewski, krawiecki, a także szkutniczy.

Według legendy w Łącku przez kilka lat mieszkał przyszły książę, Bogusław X, który rzekomo został wyrzucony z zamku w Darłowie przez swoją matkę. Opiekę nad nim miał sprawować chłop, Hans Lange, który obecnie utożsamiany jest z żyjącym w owych czasach polskim kronikarzem Janem Długoszem. Pamięć o pobycie w Łącku młodego księcia żywa była jeszcze w XIX wieku, kiedy to budynek, w którym miał on mieszkać, ozdobiono potężną, żeliwną tablicą z inskrypcją. Tablica ta zachowała się do dziś.

**Kościół Parafialny pw. Zwiastowania
Najświętszej Maryi Panny z XIII w.**

Jest dominantą przestrzenną miejscowości oraz atrakcją turystyczną dla gości i turystów odwiedzających Łącko. Kościół usytuowany jest w centrum wsi. W 1500 r. przebudowano go na trzynawowy. Wpisany jest do rejestru zabytków wraz z otoczeniem (brama i cmentarz przykościelny) oraz wystrojem wnętrza: przetrwała chrzcielnica kamienna z XVII w., renesansowy ołtarz główny z XVII w., barokowy krucyfiks z XVIII w. z rzeźbą, późnogotycka rzeźba św. Anny Samotrzec z ok. 1500 r., ambona z XIX w., malowidło na stropie z XIX w., rzeźba Mojżesza, św. Marka i Chrystusa z XVIII w., dzwon z XVI w. i dwa lichtarze cynowe. W renesansowym ołta-

rzezu z ok. 1600 r. zachowane zostały trzy obrazy: „Ostatnia Wieczerza”, „Zwiastowanie” i „Ukrzyżowanie”, prospekt organowy z XIX w. i chór muzyczny z XVII w.

W średniowieczu kościoły budowano zazwyczaj w centralnej części wsi, a wokół nich powstawały cmentarze przykościelne, które były ogrodzone kamiennymi murkami. Granice cmentarza dodatkowo obsadzano drzewami, aby chroniły cmentarze i osłaniały kościoły przed pożarami. Dzisiaj w Łącku zachowało się już tylko w części kamienne ogrodzenie, gotycka ceglana bramka wejściowa i szpaler pomnikowych lip wokół granic cmentarza. 10 z nich jest pomnikami przyrody.

**Gospodarstwo agroturystyczne Katarzyny
i Piotra Szymańskich o charakterze edukacyjnym**

W okresie sezonu letniego gospodyni oferuje dobre wiejskie posiłki. Dzieci, młodzież i dorośli mogą uczestniczyć przy wypieku domowego chleba, wyrabianiu masy, i wielu innych zajęciach. Pracownia plastyczna „Kukuryku” zaprasza na zajęcia z rysunku, malarstwa, garncarstwa i wyrobu biżuterii. Pracownia Krzysztofa Franczaka - od 5 lat zajmuje się zawodowo preparowaniem zwierząt z całego świata z Afryki, Nowej Zelandii i innych krajów. Dla chętnych objaśnia na czym polega preparowanie zwierząt, pokazując eksponaty.

Wydarzenie cykliczne

Festyn szachulcowy z rybą

W lipcu odbywa się festyn, którego celem jest przede wszystkim pokazanie Łącka. Podczas tego wydarzenia można m.in. własnoręcznie wykonać papier czerpany, samemu ulepić gliniane naczynie i nauczyć się tradycyjnego budownictwa opartego na szkieletach drewnianym wypełnionym gliną.

Bieg „Śladami Bogusława X”

Już od dziewiętnastu lat na początku maja w Łącku nad jeziorem Wicko odbywa się coroczny Bieg „Śladami Bogusława X” – księcia Pomorskiego mieszkającego niegdyś w tej właśnie miejscowości. Bieg zaliczany jest do Festiwalu Biegowego Powiatu Sławieńskiego 2018 r., gromadzi mieszkańców z kilkunastu sołectw. Przewidywana trasa to 2 pętle po 5000 m ze startem i metą w Łącku przy jeziorze Wicko.

Kontakt

Centrum Kultury i Sportu w Postominie
76-113 Postomino 97
Nr tel.: 59-810-93-73
www.postomino.pl

Masłomęcz (gmina Hrubieszów, województwo lubelskie)

Wioska Gotów

To tutaj możemy przenieść się w czasy starożytności. Starożytną stolicę regionu założyli Goci w II w. n.e. Przybysze z północy, podążając ze Skandynawii do „lepszego świata”, południowo-wschodniej Europy, zatrzymali się na ok. 200 lat w Kotlinie Hrubieszowskiej. Rozwinęli tutaj jedną z najbardziej fascynujących kultur ówczesnej Europy. Około 375 r. n.e., nękani przez najazdy wojowniczych plemion, m.in. Hunów, opuścili okolice Hrubieszowa.

Wykorzystując wiedzę nabytą podczas 25 lat prac wykopaliskowych na terenie Masłomęcza i okolic postanowiono przybliżyć temat współczesnym i zbudowano skansen „Wioska Gotów” w Masłomęczu.

Stoi tutaj m.in. zagroda garncarza, półziemianka tkaczki oraz chata wojownika-kupca. Po skansenie oprowadzają przewodnicy. Dla bardziej aktywnych i wymagających prowadzone są, po uprzednim uzgodnieniu, warsztaty dawnych rzemiosł, zaś drużyna wojowników gockich pokazuje technikę walk na miecze i włócznie. Przygotowuje się także gockie jądło.

Zlokalizowano tutaj zespół osad i cmentarzysk Gotów z okresu rzymskiego (koniec II w. – koniec IV w.), a badania w tej miejscowości dały podstawę dla wyróżnienia „grupy masłomęckiej”. Odkrycia dokonano w 1977 roku. Osada uważana jest za największą w Kotlinie Hrubieszowskiej i mogła pełnić funkcję „stolicy” grupy masłomęckiej. Najważniejsze są jednak zakończone już wykopaliska (1978 r. – 2002 r.) na cmentarzysku na stanowisku 15 (pole Mazurów) założonym na planie rombu z narożnikami skierowanymi ku stronom świata. W jego centrum znajdował się plac wolny od grobów, ze „świętą studnią” i „przechowalnią zwłok”.

Podczas prac odkryto m.in. 536 grobów: w tym częściowe, inhumowane, ciałoopalne i zwierzęce. Stwierdzono wielokrotne otwieranie mogił w celach rytualnych. W grobach standardowo znajdowały się naczynia, ozdoby i części stroju oraz grzebienie. Najbardziej znane zabytki to: fibule z kabłąkiem w kształcie kaczek, złota blaszka z wyobrażeniem twarzy mężczyzny, rzymskie puchary szklane, amulet z ludzkiej kości udowej i naszyjnik ze złotym zapięciem z grobu nr 300.

Skansen „Wioska Gotów”

Obiekt jest rekonstrukcją osady gockiej z II i IV w n.e. Utworzony na bazie prowadzonych wykopaliisk archeologicznych. Znajduje się tam również cmentarz unicki.

Wydarzenie cykliczne

Coroczna cykliczna impreza plenerowa organizowana przez Stowarzyszenie „Wioska Gotów” oraz gminę Hrubieszów w miejscowości Masłomęcz. Impreza obfituje w liczne pokazy barbarzyńskiego rzemiosła: wikliniarza, jubilera, kowala, rogownika, tkacza, mincerza, garncarza, dziegciarza i bursztynnika. Zwiedzający mają okazję przyjrzeć się z bliska infrastrukturze odzwierciedlającej odkrycia archeologiczne dokonane w miejscowości Masłomęcz w zakresie osadnictwa na tych ziemiach plemion Gockich. Pod opieką gockich wojowników można przejechać się konno i postrzelać z łuku oraz spróbować dawnych potraw.

Kontakt

Gmina Hrubieszów
ul. B. Prusa 8, 22-500 Hrubieszów
Nr tel.: 84 6962681
www.wioska-gotow.pl

Miejsce Piastowe (gmina Miejsce Piastowe, województwo podkarpackie)

Miejsce Piastowe to wieś, gdzie gości anielska dobroć

W miejscowości tej zagościły anioły. Pierwszy był Michał Archanioł, najważniejszy z aniołów, z mieczem, wspomagający człowieka w walce ze złem. Potem w przestrzeni publicznej pojawiali się jego „pomocnicy”. Mniej majestatyczni, trochę mniejsi gabarytowo. Chodząc śladami aniołów, zaczynając od tego najważniejszego, poznasz Miejsce Piastowe i jego historię.

Michał Archanioł, patron zgromadzeń michalickich, w Miejscu Piastowym pojawił się za sprawą ks. Bronisława Markiewicza, który w 1892 roku przybył do Miejsca (wówczas jeszcze nie Piastowego) i objął tutejszą parafię. Obecność i działania ks. Markiewicza istotnie wpłynęły na dzieje miejscowości.

Najważniejszym celem księdza Markiewicza było wychowanie młodych ludzi i opieka nad opuszczonymi sierotami. Utworzył zakład wychowawczy im. ks. Jana Bosko, w którym kształcił dzieci i młodzież w różnych zawodach oraz podjął kroki zmierzające do założenia nowego zgromadzenia, którego patronem byłby Michał Archanioł. Zgromadzenie michalickie zatwierdzone zostało dopiero po śmierci swojego założyciela. Także po śmierci ks. Markiewicza w Miejscu Piastowym wybudowane zostało Sanktuarium św. Michała Archanioła. Dzisiaj to miejsce kultu i licznych pielgrzymek.

Ostatnio w przestrzeni miejscowości pojawiły się małe figurki aniołków z brązu, które przez swoją obecność mają wzbudzić zainteresowanie historią miejscowości. Przy szkole jest aniołek z tornistrem, przy urzędzie gminy anioł malarz przypominający o historii budynku (znajdowało się tam liceum plastyczne). Jest także anioł strażak, orkiestrant i turysta. Idąc śladami aniołów trafimy do każdego ciekawego zakątka w Miejscu Piastowym.

Sanktuarium św. Michała Archanioła

Nie bez przyczyny potocznie zwane „na Górcze”, widoczne jest bowiem dla każdego pielgrzyma zbliżającego się do Miejsca Piastowego. Okazała świątynia zaprojektowana została w stylu neoromańskim przez wybitnego architekta Jana Sasa-Zubrzyckiego, a jej budowa ukończona została w 1933 roku.

W kościele „na Górcze”, w lewej nawie znajduje się kaplica Michała Archanioła, w prawej zaś – bł. ks. Bronisława Markiewiczza, gdzie w kamiennym sarkofagu spoczęły jego doczesne szczątki. Z Sanktuarium można przejść do muzeum poświęconego założycielowi Zgromadzenia Księży Michalitów, gdzie zgromadzono pamiątki związane z jego życiem i działalnością.

Archanioła wspomagają aniołki

W przestrzeni miejscowości odnaleźć można małe figurki aniołków, z odpowiednimi dla siebie atrybutami. Pierwszy pojawił się aniołek Gabrys z tornistrem, który przysiadł na schodach przy szkole podstawowej, witając i zegnając uczniów i przedszkolaków. Imię wybrały mu same dzieci. Aniołek jest podporą dla niektórych, panuje bowiem przekonanie, że pogłaskanie go w lewe skrzydełko przynosi szczęście w trudnym sprawdzianie, czy podczas odpowiedzi. Sądząc po wypolerowanym skrzydełku, musi być skutecznym pomocnikiem. Uczniowie tak polubili Gabrysia, że dbają o to, aby nie było mu zimno - w chłodniejsze dni i na zimę Gabrys okrywany jest płaszczykiem albo dostaje czapkę i szalik.

Inny anioł – turysta z plecakiem i mapą – stoi przy pomniku 650-lecia Miejsca Piastowego, na styku ulicy Dukielskiej i Dworskiej. Z lekko zadartą główką, myśli w którą stronę Beskidu Niskiego ruszyć. To „patron” turystów przejeżdżających przez Miejsce Piastowe, bowiem to właśnie tutaj krzyżują się drogi z czterech stron świata.

Z kolei obok siedziby urzędu gminy zajął swe miejsce anioł malarz, przypominający o historii budynku, w którym w latach 1982-1992 mieściło się liceum plastyczne i młodzi artyści ze sztalugami i paletami malarskimi widywani byli w miejscowości wzbudzając zaciekawienie mieszkańców.

To tylko część figur skrzydlatych postaci, jakie znajdziemy w Miejscu Piastowym. Anioły zaprowadzą tam turystę do każdego ciekawego i wartego odwiedzenia miejsca.

Wydarzenie cykliczne

Odpust św. Michała Archanioła

Obchodzony jest każdego roku w jego święto, 29 września. Z tej okazji odbywają się uroczystości odpustowe, połączone z procesją z figurą św. Michała Archanioła, do 9 stacji wspominających dziewięć chórów anielskich. Szczególny klimat tych uroczystości tworzą przebrane w stroje anielskie dzieci, które towarzyszą figurze w czasie procesji. Uroczystości odpustowe przybywają co roku mieszkańcy wsi i liczne rzesze pielgrzymów.

Kontakt

Urząd Gminy Miejsce Piastowe

ul. Dukielska 14, 38-430 Miejsce Piastowe

Nr tel.: 13 43 530 12; 13 43 392 60; 13 43 097 75

e-mail: gmina@miejscapiastowe.pl; www.miejscapiastowe.pl

Spycimierz (gmina Uniejów, województwo łódzkie)

Zobacz Procesję Bożego Ciała w Spycimierzu – 2-kilometrowy dywan z żywych kwiatów i 200 lat tradycji układania kwiatnych dywanów

Spycimierz jest dziś jedną z największych wsi na terenie gminy Uniejów. Niegdyś znajdował się tu gród książęcy i kasztelania broniąca na północy rubieży Ziemi Łęczyckiej, a później wschodniej granicy Ziemi Sieradzkiej. Stary gród kasztelański, po którym pozostało stożkowe grodzisko, położone na wschód od współczesnego Spycimierza, znajdował się w widłach Warty i Czarnej Strugi. Najstarsza wzmianka o tym grodzie (Zbuczmir) zawarta jest w tzw. dokumencie mogileńskim z 1065 r. O starożytności grodu świadczą odnalezione tu groby z popielicami. Gall Anonim zanotował w swej kronice, że książę Bolesław z przydomkiem Krzywousty w czasie walk ze swym przyrodnim bratem Zbigniewem, posuwając się z Kalisza do Spycimierza, uwięził tu arcybiskupa Marcina. Tę wojnę braterską powszechnie datuje się na jesień lub zimę 1106/1107 r. Nieraz na tej podstawie przyjmuje się, że wtedy istniał w Spycimierzu kościół oraz parafia. Po raz drugi Spycimierz znalazł się na kartach tejże kroniki w 1108 r. Z tego właśnie roku jest pierwszy, najsolidniej udokumentowany zapis źródłowy o tutejszym kościele. Była to budowla drewniana, a ze szczegółów konstrukcyjnych wiadomo o znajdującym się przy nim drewnianym krytym ganku. Nie była też nowa i dlatego najbardziej możliwe jest istnienie kościoła spycimerskiego w 1106 r. Z dokumentów wynika, że kościół spycimerski miał już wtedy niewątpliwie charakter parafialny, a mianowicie parafii grodowej. Zajmuje ona poczesne VI miejsce wśród najstarszych – pomijając siedziby biskupstw – takich parafii, po Gieczu (1039 r.), Cieszynie, Wiślicy, Inowłodzu i Krobi (wszystkie z XI w.), a przed Głogowem (1109 r.), Sandomierzem i Zawichostem (1148 r.), Legnicą (1149 r.) i wieloma innymi, bardziej znanymi ośrodkami parafialnym (*źródło: wykład prof. Uniwersytetu Łódzkiego Jana Szymczaka wygłoszony podczas uroczystości jubileuszowej 900-lecia parafii w Spycimierzu*).

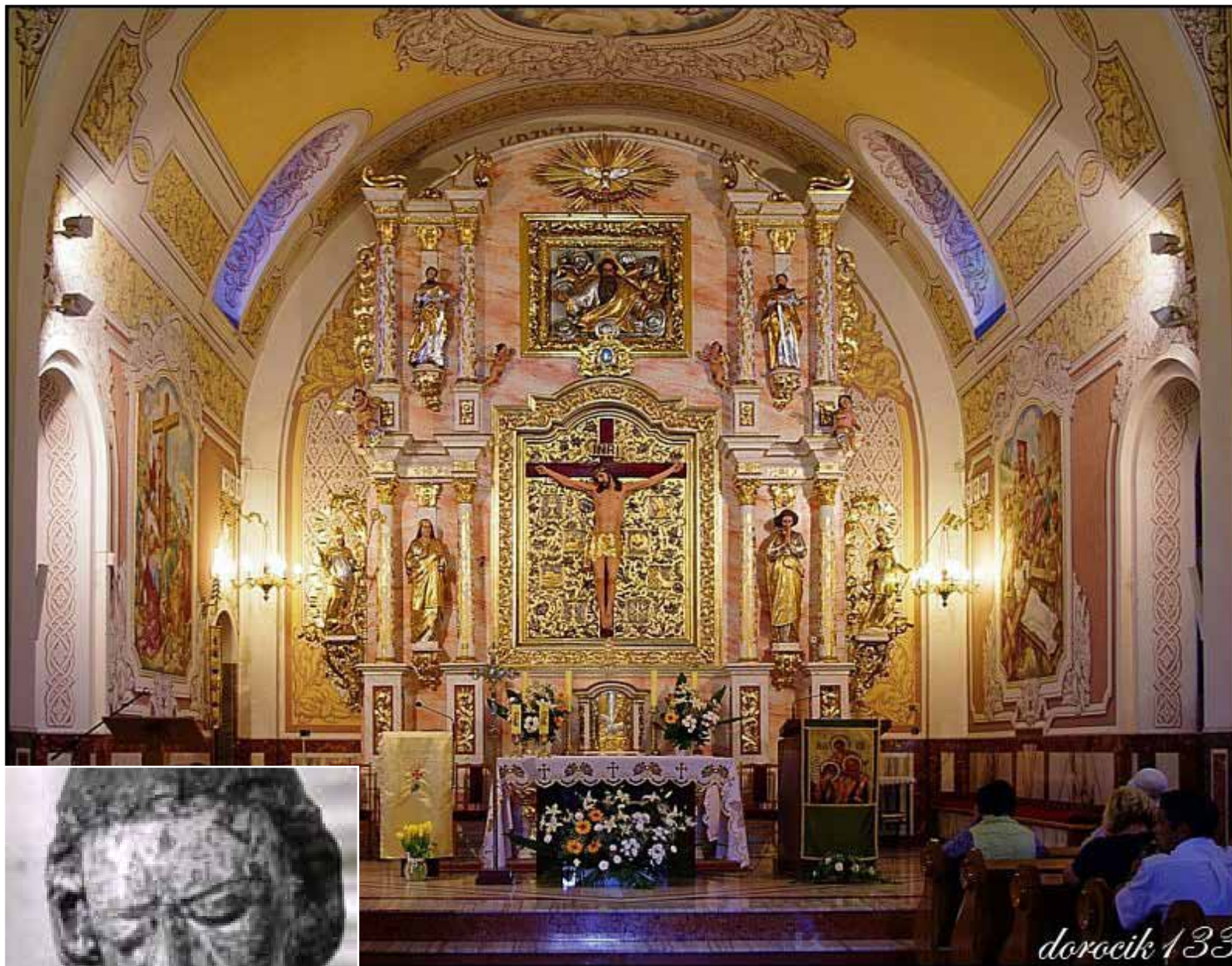

Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Spycimierzu

Pierwsza wzmianka autorstwa Galla Anonima dowodzi, że w 1106 r. w Spycimierzu istniał kościół. Ponieważ jednak zbudowanie świątyni wiązało się jednocześnie z utworzeniem parafii, należy przyjąć, że parafia powstała przed 1106 r. i przynależała do dekanatu warskiego. Opiekę sprawowali kapłani diecezjalni. Istotną zmianę w statusie parafii przyniósł rok 1491, kiedy to inkorporowano ją do kolegiaty uniejowskiej i powierzono opiece kolegium mansjonarzy. Dopiero po 1865 r. Spycimierz otrzymał własnego proboszcza. Po 1818 r. parafia znalazła się w granicach diecezji kujawsko-kaliskiej, w dekanacie uniejowskim.

W czasie II wojny światowej ks. proboszcz Marian Chwiłowicz, mimo ostrzeżeń, nie opuścił swoich parafian, a wypędzony z plebanii przeniósł się do organistówki i stamtąd kierował placówką. Tam też aresztowali go Niemcy i wywieźli do obozu w Dachau, gdzie został zamordowany 27 lipca 1942 r.

W roku 1943 Niemcy barbarzyńsko zburzyli kościół, a później spalili słynący łaskami krzyż, z którego ocalała jedynie Głowa Chrystusa. Ten niezwykły relikwiarz z łaskami słynącego krzyża znalazł się w Muzeum Narodowym w Poznaniu w dziale Rzeźba Średniowieczna.

Wydarzenie cykliczne

Spycimierskie Boże Ciało

Od 200 lat w Boże Ciało mieszkańcy wsi od rana gromadzą się, by układać misterny dywan kwiatowy o długości prawie 2 km. Na wsi dokonuje się prawdziwe pospolite ruszenie – w usypywaniu kompozycji kwiatowych uczestniczą zarówno kilkuletnie dzieci, nastolatki, jak i dorośli. Tradycja więc żyje i jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. Początkowo do dekoracji używano wyłącznie żółtego piasku i gałęzi drzew. Kwiaty jako element dekoracyjny zostały wprowadzone w latach 20. XX wieku. Wśród układanych motywów na dywanach z kwiatów dominują symbole i obrazy religijne, rozety i inne kompozycje kwiatowe. Tworzywem artystycznym – oprócz różnobarwnych kwiatów – są liście, gałązki krzewów, kłosa zbóż i kora drzew. Po uroczystej mszy świętej procesja eucharystyczna przechodzi po dywanie kwiatowym.

W roku 2016 Spycimierskie Boże Ciało zostało rozszerzone o kilka artystycznych wydarzeń z udziałem artystów z Włoch. Przy kościołach parafialnych w Spycimierzu, Uniejowie, Wilamowie i Wieleninie włoscy goście usypali z kolorowego pyłu kwiatowego przepiękne obrazy.

Kontakt

Urząd Miasta i Gminy Uniejów
ul. Błogosławionego Bogumiła 13, 99-210 Uniejów
www.uniejow.pl
www.spycimierskiebozeczialo.pl

Stare Siołkowice (gmina Popielów, województwo opolskie)

W żywych tradycjach tej starej śląskiej wsi widać, jak potrzeba piękna i świętowania przenika się z cyklem przyrody w roku obrzędowym.

Stare Siołkowice to wieś w gminie Popielów położona 20 kilometrów w kierunku północno-zachodnim od Opola. Jedną z pierwszych wiadomości o tej wsi znajdujemy w dokumencie z roku 1223, w których wśród wiosek należących do klasztoru w Czarnowasach wymieniono wieś Scacovici.

Stare Siołkowice były zamieszkałe przez gburów, czyli bogatych śląskich rolników. Nadal można tu zobaczyć nie tylko oryginalną architekturę ich dzielnic, ale też poznać wciąż żywe wyjątkowe obyczaje i święta. W karnawale mieszkańcy wspólnie uczestniczą w barwnym pochodzie kołędników, zwanym wodzeniem. Pierwszą dokumentarną wzmiankę o wsi znajdujemy w liście wyzwoleniczym wystawionym w 1322 roku na ręce Stanka Wolnego z Siołkowic. Dokument ten jest potwierdzeniem identycznego przywileju nadanego przez biskupa wrocławskiego Jana III (1292-1301) oraz księcia opolskiego Bolka I niejakiemu Tomkowi z Dziergowic oraz prawnym jego następcom, a dotyczącego zwolnienia z czynszów z jednego łana gruntów i możliwości pobudowania młyna wodnego w Siołkowicach (Scholekovic). Dokument w całości cytowany jest w zachowanym w miejscowym Archiwum Parafialnym notarialnym odpisie urbarza z 1588 roku, sporządzonym we Wrocławiu w marcu 1839 roku. Informacje zamieszczone w dokumencie pozwalają twierdzić, że pod koniec XIII wieku Siołkowice istniały już jako wieś zorganizowana w spójny system, z gruntami podzielonymi na łany i oczynszowana stosownie do wymogów prawa niemieckiego.

Izba Pamięci Jakuba Kani

Mieści się w publicznym budynku biblioteki w Starych Siołkowicach na ul. Michała 55, a nieopodal budynku znajduje się pomnik popiersia Jakuba Kani.

Izba powstała po śmierci poety, dla uczczenia jego pamięci, jako zasłużonemu ślązakowi – Polakowi, poecie, pisarzowi ludowemu, działaczowi oświatowemu i naukowemu, a także powstańcowi. Jakub Kania urodził się 11 lipca 1872 r. w Starych Siołkowicach w rodzinie rolniczej Jana i Elżbiety z domu Glatki.

Opiekę nad izbą sprawuje miejscowa biblioteka. Znajduje się tam również bogaty zbiór dzieł z prywatnego księgozbioru Józefa Macioszka, mieszkańca Starych Siołkowic.

Księgozbiór ten to ok. 200 pozycji literatury pięknej polskich autorów, które gromadził już jego ojciec i nie są to książki dobrane przypadkowo, ale kompletne serie wydawnicze, których nabycie w owym czasie na pewno było kosztowne. Pan Macioszek przekazał ten niepowtarzalny zasób książek bibliotece, a ze względu na jego wartość został on umieszczony w Izbie Pamięci Jakuba Kani.

Wydarzenie cykliczne

Wodzenie Niedźwiedzia

Barwny korowód odwiedzający gospodarstwa domowe. Termin: sobota i niedziela na dwa tygodnie przed Wielkim Postem.

Marzanki

W domach, w których mieszkają panny, mieszkańcy na tydzień przed Niedzielą Palmową w swoich oknach i na balkonach wystawiają kolorowo ubrane lalki.

Kontakt

Lider wsi – Danuta Izydorczyk, nr tel.: 889634233

Koordinator – Grażyna Kuźnik, nr tel.: 663121284

kontakt.staresiolkowice@gmail.com

www.staresiolkowice.pl

Swołowo (gmina Słupsk, województwo pomorskie)

Swołowo – stolica Krainy w Kratę

Swołowo jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce wsi o charakterze owalnicowym. Jej krajobraz tworzy kilkadziesiąt szkieletowych budynków pochodzących z XIX i początków XX wieku. Wśród nich dominują czworoboczne zagrody bogatych pomorskich chłopów. Tradycyjne budownictwo szkieletowe zakłada wykorzystanie drewna, gliny i słomy. Drewniana konstrukcja malowana jest na czarno, natomiast wypełnienia pomiędzy nią są bielone. Całość tworzy wizualnie czarno-białą kratę. Stąd też teren położony w pasie nadmorskim pomiędzy Łebą a Darłowem nazwany został Krainą w Kratę. Swołowo określane jest umownie stolicą tej krainy. We wsi znajduje się Muzeum Kultury Ludowej Pomorza, gdzie w kilkunastu obiektach można zapoznać się z historią tej części Pomorza. Obecnie powstaje również Zagroda Inicjatyw Twórczych. Zwiedzający mogą na miejscu skosztować miejscowych produktów: gęsiny oraz wiejskich serów.

W Swołowie znajduje się kilkadziesiąt ponad 100-letnich budynków o konstrukcji szkieletowej, będących przykładem tradycyjnego budownictwa chłopskiego na Pomorzu. Do ewidencji rejestru zabytków w słupskiej delegaturze wpisane są 3 obiekty we wsi: muzealna zagroda nr 8, zagroda nr 18 (wpisana na wniosek jej właścicieli) oraz kościół.

fot. zbiory Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku

Zagroda Albrechta

Przejęte przez Muzeum Pomorza Środkowego w 2002 roku obiekty tworzące siedlisko nr 8 w Swołowie stanowią przykład typowej czworobocznej zagrody zamożnego chłopa, jakie występowały m.in. na Pomorzu w XIX i XX w.

W pierwszej połowie XIX wieku znajdowała się tam chłopska zagroda należąca do Joachima Albrechta I. W drugiej połowie XIX wieku właścicielem był Michael Albrecht, posiadający 195,62 morgi ziemi (50 ha). W 1910 roku, gdy właścicielem był August Albrecht, w zagrodzie było osiem budynków: dom, stodoła ze stajnią, budynek bramny, budynek z piwnicą, szopa na drewno i dom dla robotników dniówkowych ze stodółką.

W 1914 roku zbudowano szopę na wozy i maszyny. Od roku 1921 właścicielem był Gerhard Albrecht i Hertha z d. Schulz. W zagrodzie, od której w 1945 roku oddzielono budynki dla robotników (posesja nr 37) jest teraz sześć wolnostojących budynków. Cztery tworzą zamkniętą czworoboczną zagrodę z budynkiem bramnym od drogi, który stoi w tym samym miejscu co istniejący w pierwszej połowie XIX wieku. Budynek był w XX wieku remontowany, co oznaczono na belce od strony podwórza napisem: „B.H.G.A.1924B.M.C.Z.” (inwestor Gerhard Albrecht, rok 1924, majster C.Z.).

Po zachodniej stronie podwórza stoi najstarszy w zagrodzie budynek - ryglowa stodoła, zbudowana - jak oznaczono na belce nad wrotami - w 1858 roku. Tę pierwotnie dużą jednoklepkową stodołę, pod koniec XIX wieku powiększono, aż do domu. W głębi podwórza stoi piętrowy ryglowy dom, którego architektura wskazuje, że wybudowany został w połowie XIX wieku. We frontowej elewacji przy

fot. Karolina Krajewska

wejściu umieszczono belkę z wyrytym napisem: „B.H.M.A.+B.M.L.A.”. Za domem jest ogród. W ogrodzie zachował się ryglowy, piętrowy dom z piwnicą – pełniący funkcję pralni, magazynu na zboże, a także budynku dla robotników.

fot. Karolina Krajewska

fot. zbiory Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku

fot. Karolina Krajewska

Wydarzenie cykliczne

„Na św. Marcina najlepsza pomorska gęsiną”

Impreza organizowana od 2008 r. Odbywa się corocznie w okolicach 11 listopada. Jest to jedna z największych imprez plenerowych odbywających się jesienią na Pomorzu. W ogromnym namiocie halowym kilkudziesięciu wystawców z Pomorza i pozostałej części kraju przygotowuje dania z gęsiny. Imprezie towarzyszą koncerty, prezentacje kulinarne, warsztaty edukacyjne, gry i konkursy.

Kontakt

Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie i Młynie Zamkowym w Słupsku
Oddział Etnografii Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku
adres korespondencyjny: Swołowo 8, 76-206 Słupsk, tel. 59 811 94 10
www.swolowo.pl

Szalejów Dolny (gmina Kłodzko, województwo dolnośląskie)

Wieś Retro

Poznanie tajemnic przeszłości jest kluczem do terażniejszości – zapierająca dech w piersiach przygoda z Baronem Von Munchausenem, to opowieść o pomnikach, starym zamku i... pojednaniu.

Szalejów Dolny to wieś leżąca u podnóża Sudetów w Kotlinie Kłodzkiej. Ziemie te znajdują się na Dolnym Śląsku, który to w ciągu wieków przechodził z rąk do rąk. Burzliwe losy Dolnego Śląska znakomicie odzwierciedla historia Szalejewa Dolnego – wsi, która przed 1945 r. nosiła nazwę Niederschwedeldorf. Nieruchomymi świadkami minionych czasów są wszechobecne w Szalejowie pomniki, których w tej niewielkiej wsi jest aż 35.

fot. Piotr Morawski

Na łące przy kościele znajduje się przeniesiony i odnowiony niemiecki pomnik poświęcony tutaj mieszkającym poległym w I Wojnie Światowej, jako przypomnienie o pokoju i pojednaniu, z przestaniem - Polacy i Niemcy pamiętają o ofiarach wojny. Pomnik przedstawia Michała Archanioła w zbroi, trzymającego w dłoniach miecz.

fot. Piotr Morawski

Każdy z pomników opowiada historie silnie związane z losami Dolnego Śląska. Są to krzyże przydrożne, kolumny, kapliczki, ale też dwie duże kaplice: św. Anny i Magdaleny, które nazywa się tu kościółkami. Jeden z nich, pierwotnie drewniany, został wybudowany w latach 1523-1524. Powstał on tuż po wielkiej epidemii dżumy w 1521 r., która w samym Kłodzku pochłonęła

3000 ofiar. Modlono się tutaj o ochronę przed zarazą i o szczęście rodzinne, szczególnie w święto Anny 26 lipca. W latach 1731-1732 postawiono już budowlę murowaną, którą później nazywano „kościółkiem weselnym u św. Anny”. Niedaleko stoi też kamień poświęcony 50-letniemu mieszkańcowi, który w XIX wieku został zabity przez konia oraz obelisk ku pamięci 9-letniej Idy Strauch, bestialsko zamordowanej w 1906 r, kiedy wracała ze szkoły.

Do najciekawszych obiektów, należy figura Trójcy Świętej z 1700 r. przedstawiająca Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego w postaci ludzkiej, co stanowi ewenement na skalę europejską.

fot. Piotr Morawski

fot. Piotr Morawski

Na moście prowadzącym do kościoła pw. św. Szymona i Judy Tadeusza stoi figura św. Jana Nepomucena.

Wszystkie kapliczki, pomniki i zabytki w Szalejowie Dolnym zostały odrestaurowane i opisane, tworząc Szlak Pomników - śladami przeszłości.

Miejszem, w którym można odpocząć całą rodziną lub w pojedynkę, jest Park Retro. Znajduje się przy świetlicy w pobliżu stawu, boiska i wiaty grillowej. To urokliwe miejsce łączy ze sobą wartości edukacyjne i rekreacyjne. Oprócz nasadzeń z rodzimych gatunków roślin, ścieżki spacerowej, siłowni zewnętrznej, znajdują się w nim tablice edukacyjne zawierające informacje dotyczące miejscowych gatunków zwierząt.

Jedną z charakterystycznych cech Dolnego Śląska są wiejskie pałace. Ten w Szalejowie Dolnym ukryty jest w gęstej roślinności. Niegdyś majątek jezuitów, potem jako rezydencja pruskich rodów szlacheckich, przetrwał dziejowe zawieruchy w względnie dobrym stanie. Teraz jednak stoi opuszczony i czeka, aż ktoś da mu szansę na nowe życie. Ostatni właściciele - von Münchhausenowie, to rodzina słynnego, literackiego barona. Życie owego barona to ciąg nieprawdopodobnych zdarzeń, o których bohater zwykł opowiadać z wdziękiem starego gawędziarza-mito-

mana. Na podstawie tej postaci powstała książka oraz film pt. „Przygody Barona Münchhausena”.

Owianych tajemnicą historii Szalejowa Dolnego jest znaczenie więcej. Warto wobec tego zapoznać się z historią miejsc, które dzięki niezwykłym opowieściom można odkryć na nowo.

Wydarzenie cykliczne

Impreza z warsztatami literackimi dla autorów i miłośników kryminałów. Festiwal literatury grozy.

Kontakt

Gmina Kłodzko

ul. Okrzei 8a 57-300 Kłodzko

Tel. (74) 647 41 00, e-mail: ug@gmina.klodzko.pl

www.gmina.klodzko.pl; ww.facebook.com/szalejowdolny

Taczów (gmina Zakrzew, województwo mazowieckie)

W Taczowie żył Mikołaj Powąła – średniowieczny rycerz, uczestnik bitwy pod Grunwaldem. Właśnie tu odbyło się spotkanie króla Jagiełły przed wyprawą na wojnę z Krzyżakami, opisany w powieści Sienkiewicza.

Pierwsza wzmianka dotycząca Taczowa pochodzi z XIV w. Jego właścicielami była rodzina Powałów. Mikołaj Powąła z Taczowa uczestniczył w 1410 r. w bitwie pod Grunwaldem.

Każdy, kto czytał „Krzyżaków”, dobrze pamięta postać potężnego rycerza, Powąły z Taczowa. Wieś Taczów, z której „pisał się” ów możny rycerz istnieje do dziś, podobnie sama postać nie jest tworem jedynie fantazji Henryka Sienkiewicza. Mikołaj Powąła z Taczowa był stolnikiem krakowskim i podkomorzym sandomierskim, cieszył się łaską i zaufaniem króla Władysława Jagiełły. Towarzyszył mu w sławnym wyjeździe do Budy, gdzie uczestniczył w słynnym na owe czasy turnieju. Brał udział w bitwie pod Grunwaldem i bitwie pod Koronowem. Odnosił się wybitną wiedzą z zakresu wojskowości, skoro przed tą pierwszą bitwą został powołany do ścisłej rady wojennej. Został ranny w bitwie pod Koronowem. Za pozyskane łupy rozszerzył swoje dobra, a zwłaszcza rozbudował swoją siedzibę w Taczowie.

Spotkanie u Powały

Od lewej: Dobrogost Czarny (starosta radomski), rycerz Mszczuj ze Skrzynna (w czasie bitwy pod Grunwaldem zdobył pectorał Mistrza Ulricha von Jungingena), biskup Mikołaj Trąba (pierwszy Prymas Polski), król Władysław Jagiełło i Mikołaj Powała z Taczowa. Spotkanie odbyło się w 1409 roku w sprawie budowy mostu na Wiśle w okolicach Czerwińska (most łyżwowy, składający się z drewnianych części, które potem były spławiane rzeką i holowane do Czerwińska). Narada wojenna odbyła się w posiadłości Powały. Dzieło powstało według koncepcji Tadeusza Derlatki i Janusza Pulnara. Rzeźba została utrwalona w spiżu przez artystę Edwarda Łagowskiego.

Muzeum Etosu Rycerskiego

Miejsce to związane jest z osobą Mikołaja Powały. Placówka znajduje się w odrestaurowanej remizie Ochotniczej Straży Pożarnej. Po wschodniej stronie muzeum umiejscowiona jest Kuźnia Powały, zaprojektowana przez Janusza Pulnara. W kuźni odbywać się będą pokazy kowalstwa oraz prezentacje wyrobów sztuki kowalskiej.

Gródek Powały w Taczowie

Miejscowa legenda głosi, że kopiec został usypany przez jeńców wziętych do niewoli pod Grunwaldem. Kopiec znajduje się nieopodal dwóch stawów, gdzie odnaleźć można ślady grodu stożkowego. Gródek w Taczowie reprezentuje najpóźniejszy typ fortyfikacji, który przypada wyłącznie na czasy średniowiecza. Powstał prawdopodobnie na przełomie XIII i XIV wieku i zamieszany był do końca XV wieku.

Świadkowie Dziejów i Kaplica Bogurodzicy

Głazy narzutowe „Świadkowie Dziejów”, na których wyryte są daty i treści ważnych wydarzeń historycznych, począwszy od sprowadzenia Krzyżaków do Polski przez Konrada Mazowieckiego (1226 r.), aż po Hołd Pruski (1525 r.). Na kamieniach znajdują się nazwiska i życiorysy takich postaci historycznych jak: Konrad

Mikołaj Powała

Pierwsze historyczne informacje o rodzie Powatów i ich majątku w Taczowie pochodzą z XIV wieku. Powatówie byli związani z rodem Ogończyków. Mikołaj Powała urodził się około 1380 roku. W 1415 Powała podzielił się swoim majątkiem z braćmi, sam zaś zachował Taczów, Wołę Taczowską i Klwatkę Szlachecką.

Mazowiecki, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Św. Jadwiga, Władysław Jagiełło oraz Kazimierz Jagiellończyk. Za zrealizowanie i sfinansowanie budowy kaplicy odpowiedzialny był specjalnie do tego powołany Społeczny Komitet Budowy Kaplicy Bogurodzicy.

Diorama obrazu „Bitwa pod Grunwaldem”

Dzieło przedstawia tytułową bitwę pod Grunwaldem. Obraz został namalowany w 1910 roku przez Tadeusza Popiela i Zygmunta Rozwadowskiego w 500. rocznicę bitwy pod Grunwaldem.

Głaz z płaskorzeźbą „Hołd pruski”

Największy z siedmiu Świadców Dziejów kamień narzutowy, upamiętniający Zygmunta I Starego oraz jego dokonania. Na głazie znajduje się również płaskorzeźba przedstawiająca Hołd Pruski z 1525 roku.

Wydarzenie cykliczne

Festyn Rodzinny „Rycerze Bogurodzicy”

Co roku w czerwcu na terenie Kompleksu „Rycerze Bogurodzicy” odbywa się piknik historyczny, który gromadzi miłośników historii nie tylko z gminy Zakrzew, ale także z Radomia oraz wielu odległych miejscowości. Bractwa rycerskie z całej Polski przygotowują pokazy i turnieje. Mają tu także miejsce wystawy rzemiosła i sztuki średniowiecznej oraz koncerty.

Kontakt

Gmina Zakrzew

Zakrzew 51, 26-652 Zakrzew

Nr tel.: 48 610-51-22, e-mail: gmina@zakrzew.pl; k.wojcieszak@zakrzew.pl

www.zakrzew.pl

Wambierzyce (gmina Radków, województwo dolnośląskie)

Śląska (dolnośląska) Jerozolima – jedyna taka wieś

Tutaj sceny biblijne, zatrzymane w kaplicach, nazewnictwo z czasów Chrystusa i przed nim przenikają życie współczesne, a nad wszystkim unoszą się objawienie i uzdrowienie z 1218 r. To współistnienie cudu sprzed 800 lat, dzieł przodków i naszej - obecnych roli, widoczne jest w wielu miejscach i odczuwalne niemal na każdym kroku. Wystarczy rozpocząć wędrowkę po Wambierzycach...

Było to pod koniec XVII w., kilkaset lat po objawieniu Matki Bożej z Dzieciątkiem i uzdrowieniu Jana z Raszewa. Wambierzyce zdążyły stać się miejscem, do którego ściągali pielgrzymi z Czech, Moraw, Niemiec i Polski, kiedy ich ówczesny właściciel Daniel Paschasius von Osterberg postanowił zbudować „śląską Jerozolimę”. I tak figury, obiekty i okoliczne wzniesienia otrzymały nazwy nasuwające skojarzenia z Jerozolimą i innymi miejscami wymienionymi w Starym i Nowym Testamencie: sadzawka Betsaidy, Góra Syjon, Kalwaria - odpowiadająca jerozolimskiej Górze Oliwnej i Golgocie, Synaj, Tabor. Nawet potokowi nadano biblijną nazwę - Cedron. Powstawały kaplice i kapliczki, kształtowała się Góra Kalwaria, a na Górze Syjon wzrastała współczesna nam Bazylika, niczym Świątynia Jerozolimska. Owo dzieło kontynuowali, mniej lub bardziej świadomie, ludowi twórcy, łącząc Chrystusowe lata z tradycją regionu.

Ruchoma Szopka

Stanowi unikat na skalę europejską. Inicjatorem jej budowy był Longin Wittig, który w 1882 r. przybył do Wambierzyc i wraz z rodziną zamieszkał w budynku, w którym obecnie znajduje się „Ruchoma szopka”. Było to dzieło jego życia, które kontynuował jeden z jego synów: Herman. W efekcie powstała szopka z ponad 800 figurkami, z czego ok. 300 jest ruchomych - poruszanych na zasadzie mechanizmu wagowego. Przedstawiają one sceny z Nowego Testamentu, jak również życie współczesnych twórców mieszkańców i lokalne krajobrazy.

Góra Kalwaria i Kuszenia

Blisko 30 różnych obiektów: kaplic, postumentów i in., a także Droga Krzyżowa oraz Dom Pustelnika (zamieszkiwany jeszcze kilka lat temu) – Góra Kalwaria i sąsiadująca z nią Góra Kuszenia to reprezentatywna część dolnośląskiej Jerozolimy. Pierwsze kaplice zostały wzniesione w 1683 r. z inicjatywy D. P. von Osterberga. Niestety, z uwagi na użycie nietrwałego budulca (głównie drewno) nie zachowały się do naszych czasów. Wyjątek stanowi Boży Grób (nr 52) – ta budowla w znacznej mierze jest XVII-wieczna.

Nieco później, w I poł. XVIII w. powstała Droga Krzyżowa. Początkowo stacje usytuowane były na wzór jerozolimskich – przy kaplicach. Obecny kształt uzyskała pod koniec XIX w.

Z kolei Góra Kuszenia z kilkoma obiektami jest jednocześnie wspaniałym miejscem widokowym; stąd roztacza się panorama Bazyliki oraz stanowiących jej tło Gór Stołowych z najwyższym szczytem Szczelińcem Wielkim (919 m n.p.m.). Na Górze Kuszenia znajdziemy także tajemnicze dzwony.

Jerozolima

To nazwa fragmentu zabudowy Wambierzyc, gdzie wyraźnie widać owo przenikanie się życia współczesnego z biblijnym. Zabudowa mieszkalna i kaplice tworzą bezpośrednie sąsiedztwo; mieszkańcy ul. Franciszkańskiej za sąsiedztwo mają Dom Annasza, Dom Kajfasza, a nawet Pałac Heroda.

W tej części znajduje się również średniowieczna postać św. Wilgefortis, zwanej też Kummernis – panny i męczennicy na krzyżu. W Europie znana jest jako ukrzyżowana kobieta z brodą, co wiąże się z legendą o jej życiu i śmierci. Wambierzycyka Wilgefortis nie ma brody, ale – zgodnie z przekazem – ma zsunięty jeden pantofelek. Na ziemi kłodzkiej jest to jedyna zachowana rzeźba tej świętej.

Co ciekawe, obszerny wątek wambierzycyckiej Wielgefortis poświęciła O. Tokarczuk w swojej powieści „Dom dzienny, dom nocny”.

Plac NMP

Ulica Noworudzka i Plac NMP usytuowane są w „niece”, a wokół znajdują się wymienione wcześniej wzgórza o biblijnych nazwach. To tutaj szmerze Cedron, tu znajdujemy kolejne sceny biblijne, bramy, jak również spotkamy się z budowniczym dolnośląskiej Jerozolimy. Pomnik Daniela Paschasiusa von Osterberga (1634-1711), postawiony w 2. poł. XIX w., stoi przy monumentalnych schodach prowadzących do Bazyliki NNMP.

Bazylika NNMP

Motyw wambierzyckiej Bazyliki również pojawia się w ww. powieści O. Tokarczuk.

Do świątyni prowadzą monumentalne, kamienne schody o trzech ciągach. Wszystkich stopni jest 56, z czego 33 w środkowym ciągu symbolizuje lata życia Jezusa na Ziemi. Kolejnych 15 stopni nad pierwszym tarasem oznacza lata życia Maryi przed jej Boskim Macierzyństwem. Imponująca wielka fasada ma 52,5 m wysokości, utrzymana w stylu późnego

renesansu, podzielona jest na trzy części, z których środkowa jest najszerza.

Wnętrze świątyni utrzymane w duchu baroku zdobią malowidła, obrazy i rzeźby, spośród których na szczególną uwagę zasługują dzieła Karola Sebastiana Flackera: ambona, będąca rzeźbiarską kompozycją wyrażającą słowa maryjnego hymnu Magnificat, i ołtarz główny mieszczący cudowną figurkę Matki Boskiej.

Wydarzenie cykliczne

Święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny – 15 sierpnia. Z uwagi na charakter miejsca, jego historię, jak i obecne znaczenie dla regionu (od 2010 r. Matka Boska Wambierzycka Królowa Rodzin jest patronką Powiatu Kłodzkiego) każdego roku owocuje imprezą, utrzymaną w duchu wielkiego odpustu. W jego ramach odbywają się: Festiwal Kwiatów, bogaty kiermasz produktów wszelkich, w tym lokalnych (prym wiodą miody wambierzyckie), rzemiosła artystycznego, degustacja domowych wypieków, w tym miejscowego specjału – rogalików franciszkańskich, natomiast na scenie prezentują się miejscowe zespoły muzyczne, pokazujące kulturę ludową i aktywności młodych mieszkańców gminy Radków. To dzień, kiedy w dolnośląskiej Jerozolimie mieszają się smaki, dźwięki i kolory przywołujące na myśl prawdziwy targ jerozolimski, nie tylko z czasów Chrystusa.

Kontakt

Gmina Radków

ul. Rynek 1, 57-420 Radków

Urząd Miasta i Gminy, nr tel.: 74/873-50-00, e-mail: sekretariat@radkowklodzki.pl

www.wambierzyce.radkowskiewioski.info; www.radkowklodzki.pl

Zagwiździe (gmina Murów, województwo opolskie)

Ukryta wśród rzek i lasów tajemnicza kolonia, zbudowana rękoma osadników i okolicznych mieszkańców, kryje po dziś dzień nienaruszony skarb

– hutę zbrojeniową samego króla Prus, Fryderyka II Wielkiego.

Początki miejscowości Zagwiździe (hist. nazwa Friedrichsthal) sięgają lat od 1753 do 1755. W ramach kolonizacji za Fryderyka II Wielkiego, króla Prus, powstała osada Friedrichsthal, która związana była ściśle z powstaniem Kluczborskiej Huty (hist. nazwa Kreutzburgerhütte). Większość mieszkańców Friedrichsthal wywodziła się z ludności miejscowej, przede wszystkim z nieodległych Budkowic. Do osadników należały również rodziny Husytów czeskich, ponadto pochodzące z Saksonii oraz z austriackiego Śląska. Kolonia Friedrichsthal rozwijała się prężnie wraz z rozwojem Kluczborskiej Huty.

W pierwszej połowie XIX wieku liczba mieszkańców Zagwiździa liczyła już 1400, z których zdecydowana większość była katolikami, natomiast 163 mieszkańców - ewangelikami. W tym wieku też miejscowość stopniowo zatraciła pierwotny kolonijny układ. Powstawały nowe instytucje, a handel i rzemiosło rozwijały się na tyle energicznie, że osada stała się samowystarczalna.

Dzisiejsze Zagwiździe to wieś atrakcyjna pod kątem turystycznym. Zwiedzana jest ze względu na wyjątkowe zasoby zabytkowe, architekturę i ciekawą przyrodę. Gra terenowa pn. „Poznaj zabytki Zagwiździa” stanowi w tej kwestii świetny sposób na zwiedzanie miejscowości przez większe grupy turystów. Wszelkie atrakcje Zagwiździa turyści dodatkowo mogą podziwiać płynąc kajakiem urokliwą rzeką Budkowiczanką. Miejscowość darzona od lat zaufaniem władz wojewódzkich w kwestii popularyzacji ochrony dziedzictwa kulturowego zaszczycona została organizacją obchodów Wojewódzkiej Inauguracji Europejskich Dni Dziedzictwa w 2014 r. Ponadto Zagwiździe otrzymało drogą wieloletnich starań tytuł „Najpiękniejszej Wsi Opolskiej 2015 roku”. Tytuł ten nadano z racji na konsekwentną dbałość mieszkańców o estetyczny wygląd prywatnych posesji, odpowiednie zagospodarowanie miejsc spotkań, jak i liczne projekty zachowujące zasoby bioróżnorodności wioski i jej otoczenia.

Kompleks zabytkowej Huty Żelaza

Składa się z budynku Regionalnej Sali Muzealnej, obiektu młotowni oraz kuźni. Budynki kompleksu zabytkowej Huty Żelaza posiadają bezsporną wartość historyczno-kulturalną regionu, należą do nielicznie zachowanych zabytków techniki i przemysłu Śląska Opolskiego. Równocześnie obiekty kompleksu stanowią główny element infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej gminy Murów.

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (NSPJ)

Wybudowany w latach 1920-21 kościół jest reprezentatywnym przykładem architektury neorenesansowej o oryginalnych i nieprzekształconych cechach stylowych. Kościół zachował pierwotną bryłę, formę architektoniczną, a także historyczną dyspozycję wnętrza i oryginalną konstrukcję

wieżby dachowej. We wnętrzu zachowały się elementy zabytkowego wyposażenia, m.in. oryginalne posadzki, kasetonowy su-

fit, dekoracja sztukatorska ścian, empora chóru organowego, ołtarz główny, ambona, drzwi i schody.

PLAN GRY TERENOWEJ

www.zagwizdzie.pl

Gra terenowa „Poznaj zabytki Zagwizdzia”

Stałym i głównym filarem oferty turystycznej Zagwizdzia jest możliwość zwiedzania i poznawania wioski poprzez grę terenową. Turyści, którzy w zorganizowany i sprawdzony sposób chcą zwiedzić Zagwizdzie, mają możliwość pobrania opracowanej koncepcji gry ze strony internetowej sołectwa oraz stacjonarnie w budynku filii biblioteki publicznej w Zagwizdziu i na plebanii, znajdującej się w pobliżu kościoła pw. NSPJ. Uczestnik rozgrywający grę terenową wpisuje w pobraną kartę startową odpowiedzi na pytania wynikające z przeczytanego tekstu zadań terenowych.

Po uzupełnieniu wszystkich odpowiedzi, kartę startową zostawia u sołtysa, proboszcza, w bibliotece, w Urzędzie Gminy Murów pok. 17 lub wysyła zeskanowaną na adres info@murow.pl. Po sprawdzeniu prawidłowości odpowiedzi uczestnik otrzyma certyfikat ukończenia gry. Dla większych grup turystów w rolę lokalnych przewodników w mundurach armii pruskiej wcielają się mieszkańcy Zagwizdzia, którzy z przyjemnością zdradzą niejedną ciekawą historię o miejscowości.

Ogród Botaniczny

Parafialny Ogród Botaniczny w Zagwizdzu powstał w latach 20. ubiegłego wieku. Jego założycielem był ówczesny proboszcz parafii ks. Franciszek Ogorek, budowniczy zagwizdziańskiego kościoła. Ogród jest systematycznie porządkowany

i dosadzone są nowe różaneczniki i rośliny charakterystyczne dla ogrodów śródziemnomorskich. Całe piękno i splendor ogród posiada dzięki zaangażowaniu grupy parafian, którzy systematycznie poświęcają swój wolny czas, ciągle go upiększając.

Wydarzenie cykliczne

Fryderycjańskie Dni Kultury/Dni Dziedzictwa

Organizowane we wrześniu. Impreza społeczno-kulturalna przywołująca pamięć o XVIII-wiecznej lokalnej historii i świetności epoki fryderycjańskiej związanej w szczególności z rozwojem przemysłu hutniczego w Zagwizdzu.

Wojewódzki Bieg Przełajowy o Puchar Borsuka

Kontakt

Gmina Murów, ul. Dworcowa 2, 46-030 Murów, tel. kontaktowy: 774214034 wew. 106

osoba reprezentująca: Maria Kania – koordynator programu Odnowy Wsi

Sołectwo Zagwizdzie, tel. kontaktowy 515 935 992

osoba reprezentująca: Hubert Nanko – Lider Odnowy Wsi

www.zagwizdzie.pl

Zalipie (gmina Olesno, województwo małopolskie)

Tam, gdzie domy zakwitają – Zalipie to wieś, gdzie można zobaczyć, jak potrzeba upiększania codzienności napędza ludzi

do zmieniania swojego otoczenia.

Tradycja malowania gospodarstw w Zalipiu jest wciąż żywa. Obecnie kwiatowymi wzorami przyozdabia się głównie budynki gospodarcze, mieszkalne, studnie, piwnice, ogrodzenia, przydrożne kapliczki, a także wnętrza współcześnie budowanych domów. Choć styl malowania miejscowych artystek nieustannie ewoluje, zalipiańskie kwiaty pozostają unikalne. Upięte w charakterystyczne bukiety i girlandy przypominają te, które rosną na łąkach i w przydomowych wiejskich ogródkach. Wiosną każdego roku Zalipie ożywa za sprawą konkursu „Malowana Chata” organizowanego dla ludowych artystek przez Muzeum Etnograficzne w Tarnowie i Dom Malarek. Wtedy to każdy kto potrafi bierze pędzel i tworzy lub odnawia malowidła w swoim obejściu. Z pewnością jest to więc najlepszy czas w roku, aby odwiedzić Zalipie i okolice. Oprócz prywatnych, malowanych obejść w Zalipiu można zobaczyć Dom Malarek, Zagrodę Felicji Curyłowej, dwie nowo powstałe izby regionalne, remizę strażacką, przedszkole, szkołę oraz kościół parafialny bogato zdobione w zalipiańskie motywy.

Gminny Ośrodek Kultury – inaczej Dom Malarek

To miejsce, gdzie można uzyskać informację o tradycji malowania, zobaczyć wystawy prac, spotkać się z malarkami podczas pracy oraz wziąć udział w warsztatach plastycznych. Oferujemy cztery rodzaje warsztatów: „Zalipiańskie malowanie”, „Tradycja a nowoczesność”, „Pisanki i palmy wielkanocne” oraz „Ozdoby bożonarodzeniowe”. Dom Malarek jest czynny

w sezonie (od czerwca do końca września) od poniedziałku do piątku od 8:00 do 18:00, w weekendy od 11:00 do 18:00. Poza sezonem czynny od poniedziałku do piątku od 8:00 do 16:00. Na warsztaty należy się wcześniej umówić poprzez e-mail: dommalarek@interia.pl lub telefonicznie 146411938.

„Trendy z Przeszłości”

Dawny dom malarki Janiny Lizak udostępniany przez wnuczkę Marzenę Lizak. Dzisiejsza izba regionalna oraz pracownia

plastyczno-konserwatorska i sklepik z pamiątkami.

Zagroda Felicji Curyłowej – filia Muzeum Okręgowego w Tarnowie

Dom niezycjącej Felicji Curyłowej, jednej z najbardziej znanych malarek. Muzeum oferuje zwiedzanie oraz warsztaty plastyczne z wcześniejszą rezerwacją.

Zagroda Edukacyjna Trójniaków

Prywatne gospodarstwo, gdzie można podziwiać przedmioty używane dawniej w gospodarstwie oraz szopkę bożonarodzeniową w rzeczywistych wymiarach. Właściciele oferują warsztaty wypiekania placków na blasze połączone z degustacją.

Kościół pw. św. Józefa

Pięknie ozdobiony w zalipiańskie motywy kwiatowe, kaplica św. Błażeja z haftowanymi ręcznie ornatami.

Wydarzenie cykliczne

Konkurs „Malowana Chata”

Organizowany od 55 lat (pierwszy w 1948 roku), jest najdłuższym trwającym konkursem na sztukę ludową w Polsce. Organizowany jest zawsze w pierwszą niedzielę po Bożym Ciele przez Muzeum Okręgowe w Tarnowie i Dom Malarek. W piątek i sobotę komisja złożona z etnografów ocenia pomalowane zagrody, a w niedzielę następuje ogłoszenie wyników konkursu. Następnie przed budynkiem Domu Malarek odbywa się festyn i wystawa rękodzieła.

Kontakt

Gminny Ośrodek Kultury w Oleśnie zs. w Zalipiu
Zalipie 128 A, 33-263 Zalipie, Nr tel.: 14641 1938
www.dommalarek.pl
Facebook: Dom Malarek w Zalipiu

Złoty Potok (gmina Janów, województwo śląskie)

Jurajski Złoty Potok – tu, gdzie legendy oddychają poezją i smakują pstrągiem

W przyjaznym dla turystów Złotym Potoku znajdziecie wszystko, co zapewni Wam wspaniały wypoczynek. Na niewielkiej przestrzeni zadziwia i zastanawia niespotykana liczba atrakcji, które są jak diamenty z biżuterii Stwórcy, pogubione w procesie stworzenia. To zaczarowane miejsce poetów i malarzy wybrali sobie już dawno za siedzibę Potoccy, Krasińscy i Raczyńscy. Dołączcie do nich, abyście mogli nasycić oczy i poczuć klimat tego cudownego zakątka Jury w rezerwatach Parkowym i Ostrężnik oraz Ostoi Złotopotockiej.

fot. M. Skabek

Warto zobaczyć

Skalny ostaniec nazwany przez poetę Bramą Twardowskiego jest symboliczną bramą do złotopotockich lasów, skał, źródeł i stawów. Duch poezji Zygmunta Krasińskiego unosi się tu mgłą nad stawu Irydion w pałacowym parku i ludziom zbiera się tutaj na poezję, bo Stwórca nie przewidział o tej uroczej krainie zwyczajnych ludzkich słów.

Tutejszy Szlak Poezji i Legend „Złotej Krainy Pstrąga” przemierzają co roku po śladach Zygmunta Krasińskiego poeci z całej Polski, zawieszając na złotopotockich klonach i bukach swoje wiersze, obmyte w Źródłach Spełnionych Marzeń. Wystarczy je zerwać, by zachwyciły serce.

Srebrna łuska pstrąga połyskuje w nurcie Wiercicy w najstarszej europejskiej Pstrągarni i wabi smakiem amatorów tej królewskiej ryby. W hrabiowskiej wiosce legendy mieszają się z historią, a rzeczywistość ulatuje na Diabelskich Mostach w otchłań jaskiń Złotego Potoku. Jednym słowem: Złoty Potok – wioska złota, przybywajcie co sobota na plenerowe, cykliczne imprezy lata – Święto Pstrąga, Balonowe Mistrzostwa Polski, Juromanie - Święto Szlaku Orlich Gniazd i Jurajską Jesień Poetycką.

Tutaj przeżyjecie swoją przygodę, a Złoty Potok odkryje przed Wami swoje tajemnice wzdłuż 29 szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych i konnych.

fot. A. Mudyna

fot. I. Bartkowiak

fot. I. Bartkowiak

fot. L. Pilichowski

Wydarzenie cykliczne

Święto Pstrąga w Złotym Potoku

Odbywa się na błoniach w Złotym Potoku, obok stawu Amerykan. Turysta może posłuchać wykonawców jazzowych („Swinging Golden Stream”) i muzyki „szanty”, zającąc znakomitego pstrąga, przyrządzonego na wiele sposobów, w pięknych okolicznościach przyrody, obok rezerwatu Parkowe.

„Juromania” – Złotopotockie Święto Szlaku Orlich Gniazd

Impreza z założenia będzie cykliczna, plenerowa, niebiletowana i ogólnie dostępna - odbywająca się na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Złotym Potoku, w czwarty weekend września. Będzie promowała Szlak Orlich Gniazd z turystycznymi atrakcjami Złotego Potoku oraz historyczne postacie związane z tym miejscem: Zygmunta Krasińskiego, Jana Kiepurę, Fryderyka Chopina, Aleksandra i Karola Raczyńskich oraz Św. Brata Alberta, pułkownika Chmieleńskiego i majora Jana Wrzoska.

Jurajska Jesień Poetycka w Złotym Potoku

Organizowana już po raz osiemnasty, na początku w Dworku Krasińskiego, a obecnie w Pałacu Raczyńskich, w drugi weekend października. Te spotkania, podczas których Złoty Potok oddycha poezją, przyciągają poetów z całej Polski, od Szczecina po Zakopane.

Kontakt

Urząd Gminy Janów

42-253 Janów, ul. Częstochowska 1

Ireneusz Bartkowiak – Pełnomocnik Gminy Janów ds. Promocji, Komunikacji Społecznej i Turystyki, e-mail: turystyka@janow.pl, Nr tel.: 513 094 252, www.janow.pl

Publikacja powstała w ramach projektu pn. „Pomysł na wieś - Sieć Najciekawszych Wsi elementem zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich” realizowanego przez Stowarzyszenie Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi. Partnerami operacji były gminy Cekcyn, Dzierżoniów i Gogolin.

Głównym celem operacji był zrównoważony rozwój obszarów wiejskich poprzez podniesienie wiedzy przedstawicieli miejscowości objętych Strategią Sieci Najciekawszych Wsi (SNW) w zakresie spełnienia przez ich wsie standardów marki oraz przygotowanie ich do uzyskania Certyfikatu Uczestnika SNW. Wszystko dzięki organizacji szkoleń i przeprowadzeniu szeregu działań informacyjno-promocyjnych w okresie od marca do końca października 2018 r.

Wdrożenie koncepcji tworzenia Sieci Najciekawszych Wsi stało się jednym z celów funkcjonowania Polskiej Sieci Odnowy i Rozwoju Wsi (PSORW). W 2014 r. część jej członków, tj. gminy z miejscowościami o walorach predysponujących do uczestnictwa w Sieci, zawarło w tej sprawie porozumienie. Jednocześnie w kilku regionach (opolskim, śląskim, lubuskim i dolnośląskim) rozpoczęto wyłonienie puli potencjalnych uczestników sieci oraz uruchomiono regionalne projekty przygotowujące wdrożenie (źródło: ksow.pl).

Sieć Najciekawszych Wsi, podobnie jak w przypadku sieci Najpiękniejszych Wsi Francji, ma być markowym produktem turystycznym i sposobem na zachowanie najcenniejszych wsi pod względem walorów materialnego dziedzictwa. W ramach badań zasobów wsi na potrzeby tworzenia Sieci odkryte zostały miejsca o wyjątkowych walorach kulturowych i przyrodniczych, miejscowości posiadające niezwykle zabytki dziedzictwa narodowego i europejskiego, ale i kultury przemysłowej. Wsie o zachowanej tradycyjnej architekturze i takie, w których realizowane są nowoczesne inwestycje.

Opisane w publikacji 23 wsie objęte są Strategią Sieci Najciekawszych Wsi i pretendują do uczestnictwa w SNW. Muszą spełnić szereg warunków, m.in. mieć odpowiednie walory – wartość podnoszą zabytki, zachowana dawna zabudowa zagrodowa czy specyficzny budulec i detal architektoniczny. Kluczową kwestią jest umiejętność udostępnienia walorów wsi i odpowiednia ich prezentacja, co może uczynić pobyt we wsi markowym produktem turystycznym.

www.siecnajciekawszychwsi.pl

**Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich**

